

REDACTIA

Arad, strada Anlieh Nr. 1

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor. pe 1/2
an 10 cor.; pe 1/4 de an
5 cor.; pe 1 lună 2 cor.
Zil de Duminică pe an
— 4 coroane. —
Pentru România și
trăinătate pe an:
40 franci.

Manuscrisurile nu se napoiază

ADMINISTRAȚIA:

Arad, strada Anlieh Nr. 1

INSERȚIUNILE:

de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.,
și timbru de 60 bani de
fiecăre publicațiune.

Atât abonamentele cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Serisori nefrancați nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Anul IV.

Număr de Duminică

Nr. 32

Societățile noastre de consum.

Incurajați de succesul ce-l au
ca băncile, în mai multe centre arde-
lenești și bănățene, fruntașii români
au întemeiat societăți zise de consum,
magazine pline cu tot felul de mărfuri
necesare mai ales țăranilor ro-
mâni, vinzând aceste mărfuri în mic
și în mare. O idee nu se poate mai sa-
lutară. Pentru că, într'adevăr, în ale
negustoriei stăm rău de tot și o gră-
madă de bani românești ajung tot în
punga străinilor, mai ales în a Ovrei-
lor.

Unde mai ieri apoi, că aceste p-
vălii românești lucrează cu procente
mai mici, mulțumindu-se cu câștig mai
puțin, așa că profită mult și consu-
matorii.

Servesc apoi, aceste prăvălii,
drept școală unde tinerii români se
instruiesc în ale comerțului și mai
prezintă de toate se ajută deschiderea
de prăvălii românești la sale. scăpân-
do-se astfel poporul din mâna Ovrei-
lor.

Cine cunoaște viața sătenilor
români, va înțelege și aprecia misiu-
rea importantă a acestei mai noi
întreprinderi românești.

Se pare însă că am pățit-o și aici
ca în politică: n'avem destui oameni
specialiști, și ajungând la conducere
niște diletanți, afacerile s'au poticnit,
ca în unele părți bate la ușă licui-
tarea.

Până să ajungă însă afacerea la
liquidare, s'a trecut o serie întreagă
de mizerii, cari dacă n'au ajuns să fie
develitate în public, este pentru că Ro-
mânul nu vorbește bucaros de ase-
menea lucruri și o parte a presei ro-
mâne ar fi și supărat amiez și patroni,
dacă înregistra incorectitățile ce s'au
descoperit, scandalele petrecute ba
chiar fuga unora, după ce au pus în
primejdie banii acționarilor și au dat
o puternică lovitură chiar încrederei
și publicului român pusese în întreprin-
derile de soiul acesta.

Dacă vom tăcea însă și mai de-
parte și nu ne vom da seama, discu-
tând cel puțin în principiu, fără a numi
localități și persoane, despre cauza rău-
lății ce bântuie deja de multșor, ușor
se va ajunge la totală bancrută.

Întăiu de toate a lipsit cuvenita
precauțiune. În unele locuri s'au pornit
lucrurile în mare: s'a investit capital
mare până și în mărfuri cari au stat
ca lunile nedesfăcute. Și, fără să fie
oameni pricepători, negustorie s'a fă-
cut cu tot felul de mărfuri, așa că în
urmă au păgubit ori societățile ori pu-
bliul a fost înșelat, încât acesta și-a
zic: "Întreprinderea va fi ea națio-
nală, dar' marfa prea e scumpă"...
Când s'au obiecționat prețurile și s'a
simțit și efectul concurenței străine, care
trebuia învinsă, deși p'locurea era

de tot puternică, societățile au fost
necesitate să procure marfă mai iefti-
nă, și, prin urmare, calitatea mărfu-
rilor a suferit simțitor, încât în unele
părți marfa societății a ajuns termen
de comparație când e vorba de marfă
— proastă.

Clientela bună s'a pierdut astfel
și societățile au ajuns să se razime
pe mușterii slabi.

Increderea oarbă ce s'a acordat
celor puși să conducă negustoria, d'a-
semeni a stricat mult. De aceea, la
una din societăți s'a ajuns, de pildă,
că numai cu forța polițienească direc-
ția întreprinderii a putut să se facă
stăpână pe afacerile și averea acțio-
narilor; ba ca motiv că afacerile merg
prost și că sunt diferențe de bani, s'a
invocat arderea magaziei cu mărfuri,
și, lucru ciudat: magazia nu era asi-
gurată! În altă parte s'au petrecut
lucruri potrivite a servi pentru libre-
tul unei operete comice. La o pră-
vălie s'a pus adică conducător un fost
straja-meșter. Din necesități locale, el
a fost investit chiar cu dreptul for-
mal de proprietar. Negustoria, se în-
țelege, mergea rău și când s'a trimis
controlorul, care a și constatat repede
diferența și a pus în vedere o licui-
dare, ce și-a zis straja-meșterul? În
împregiurări grele ostașul scapă ade-
seba prin curajul extraordinar. S'a pus
deci în fața controlorului și a zis:
"Adică ce cauți d-ta în prăvălia mea?...
Și când a făcut gură, controlorul l'a
luat frumușel de guler și, să nu cre-
deți că l'a dat afară. Nu, ci l'a pus
la arest într'o magazie ori coteț, nu
se știe încă exact care din două.
Destul că dacă vor ajunge lucrurile la
judecată, o să fie un ris și mirare
că-l merge vestea.

Cine nu înțelege oare, că dacă
începeam comerțul având oameni spe-
cialiști la conducere, ear' nu puneam,
cum s'a întâmplat într'un loc, contro-
lori ai mărfurilor un doctor și un advo-
cat, afacerile erau să meargă bine,
câci terenul este minunat?!...

Trebuia deci, mai înainte de toate,
ca băncile, a căror conducători au
inițiat societățile de consum, să-și
formeze întâiu oameni specialiști în
ale comerțului ear' nu să creadă că,
de pildă, un contabil poate fi și bun
conducător de prăvălie și negustorie
întinsă.

Vorba este acum ca scăderile
constatate ieri și colo să serve de în-
vățătură tuturor Românilor.

Situația în Austria.

Visitele cele dese și repetate p cari
le-au făcut la Viena fruntașii vieței po-
litice austriace nu au scăpat atențiunei
publice. Visitele primului ministru au-
striac Körber, în special, sunt de a se
pune în legătură cu situația parlamen-

tară din Austria, care a ajuns, cum
s'ar zice, în stare de faliment.

Din cercuri bine informate a respi-
rat știrea că primul-ministru Körber în
ultima sa audiență a prezentat progra-
mul viitoare sale lucrări, cu protec-
tele menite de a îndrepta situația par-
lamentară, pentru garanțarea putinței
activității parlamentului, pe cari M. S.
Monarchul le-a aprobat.

Körber e hotărât să convoace din
nou Reichsrathul în luna Octombrie,
dar aceasta numai în cazul când i-s'ar
da garanții că deputații vor fi liniștiți
și hotărâți de a lucra serios. Nu este
vorba în programul lui Körber nici de
a se ținea noi consfătuiri în chestia
proiectului legilor de limbă.

De-o-cam-dată primul ministru va
avea consfătuiri cu membrii fruntași ai
diferitelor partide. Este de remarcă, că
cu ocaziunea ultimei sale vizite la Ischl
a avut o întâlnire cu baronul Chlu-
mecscky, care mersese la Ischl anume
pentru aceasta.

Consfătuirea celor doi bărbați poli-
tici a durat mai multe ore.

Dorința de a readuce parlamentul
într'activitatea de a lucra, se manifestă și
din cercul Cehilor bătrini. „Plzenska
Listy" aduce știrea, din cercuri hotărâ-
toare ale marilor proprietari Cehi con-
servatori, că s'a exprimat dorința de a
se suspenda obstrucția la deschiderea
parlamentului, cel puțin față cu câte-va
chestiuni; dar tinerii Cehi sunt mânâți
de însuși poporul spre a continua cu
oposiția crâncenă.

Din cercurile poloneze de asemenea
s'a accentuat dorința unei împăcări.

În fața tuturor acestor frumoase
dorințe înse se ridică „Narodni Listy",
organul tinerilor Cehi, și spune că Cehii
nici când nu vor permite ca chestia de
limbă să fie amânată. Parlamentul au-
striac nu mai e în stare de a trăi, și
Cehii nu sunt dispuși de a-i mai impru-
muna o nouă putere de viață în schim-
bul unor concesii.

Interviewat un personaj politic
însemnat din Viena asupra situației,
acela a declarat că e sigur că obstruc-
ția ar isbucni în cea dintăiu ședință a
parlamentului, deoarece guvernul nu e
dispus să retragă ordinațiunile pentru
limbă, iar Cehii nu cedează nimic.

Dr. Ebenhoch și-a exprimat pă-
rerea, față cu un ziarist maghiar, că
nici dizolvarea parlamentului nu ar duce
la scop, deoarece nici cu parlamentul
cel nou nu s'ar putea face pactul cu
Ungaria.

Ne găsim deci în fața unei situații
din care ne putem aștepta la surprin-
deri, căci de o dezvoltare normală și fi-
rească a lucrurilor nu mai poate fi
vorba.

Revista săptămânei.

În departatul Răsărit, în țeara
Chinezilor, par'că nici nu s'ar fi în-
ceput încă d'a binele războiul cel
mare, cu toate că sunt acum mai
multe luni de când s'au vestit de-
acolo grozăviile de omoruri, și rënd
pe rënd au trimis oștiri puterile
mari din Europa la fața locului. Au
fost și câteva lupte mari, dar'
armatele creștine tot n'au pornit
încă pentru a lua capitala, orașul
Peking. Erau împedecați de a face
lucrul acesta din pricină că nu erau
învoiați asupra comandei, au se hotărâse
din care neam să fie comandantul
suprem al întregii armate aliate.
Acum s'a hotărât ca să fie un general
german, fiind că germanii au fost
mai rău isbiți în cinstea lor, prin
omorirea trimisului lor din China.

Rusia, împărăția muscalilor însă,
nu pare cu totul mulțumită de acea-
stă întocmire, deoarece ce ea e gata
să bage în foc 200.000 de ameni, pe
când celelalte puteri, toate la un loc
abia au până acum 40.000 de soldați
trimiși la războiul din China. Este
ușor acest lucru pentru muscali, căci
sunt vecini cu China, prin Siberia,
pe când celelalte puteri își duc cu
greu armatele peste mări îndepărtate
până să ajungă la locul războiului.

Dacă în departatul răsărit Rusia
își dă toată silința să aibă cel mai
mult profit, în Europa, în Peninsula-
Balcenică tot treburile ei le fac
ciracii mărunți, Bulgarii și Sârbii.

Am spus în săptămâna trecută
despre omorurile groasnice pe cari
le fac Bulgarii în Orientul european,
cu deosebire contra Românilor, mânâți
de mâna ascunsă a Rusiei, cu gândul
de a prăpădi toate neamurile cari
nu voesc să se închine și să se
facă slugile Țărului rusesc. Prin
omorirea profesorului Mihăileanu, la
cercetarea vinovaților celor ameste-
cați la acest omor, s'a dovedit că și
un ministru din Bulgaria este părtaș.

De aceea e foarte încordată
starea între România și Bulgaria, încât
dacă Bulgaria nu va da în judecată
și nu va pedepsi cu toată asprimea
pe criminalii nemernici, cari s'au co-
coțat în principatul lor până la slujbe
ministeriale, România nu se va da
înapoi dela o strașnică răzbunare.

Tot spre partea Rusiei a înce-
put să se dea și micul regat al sâr-
bilor, decând cu căsătoria tinerului
rege Alexandru.

Așa că vedem cum în jurul
nostru, în jurul țării noastre și a fru-
moasei Români tot se pleacă spre
Ruși.

Și în aceste vremuri grele, când
înafară se întăresc dușmanii noștri,
compatrioții noștri unguri, în loc de a
ne întinde mâna frățescă, pentru a
munci împreună la întărirea statului
contra primejdiei care deopotrivă ne
amenință, umblă chiar și prin străini
propovăduind lucruri mincinoase des-
pre noi; și nu pricep, nu vreau să pri-

ceapă ca este de-opotrivă pentru fericirea lor ca și pentru a noastră, și pentru binele patriei noastre comune, ca fiecarei naționalități să i-se dea drepturile care i-se cuvin.

In dreptate și frație este țaria!

La o adunare de studenți, din toată lumea, care s'a ținut la Paris în zilele trecute, studenții unguri au vrut ca să combată iarăși pe Români, spunând că studenții Români din Ungaria trebuie să fie socotiți ca Unguri.

Dar îndrăzneala le-a căzut în călcăie, și acum se vază gazetele ovromaghiare, că studențimea ungurească a fost umilită la Paris de Români, căci adunarea a dat dreptate Românilor.

Cine umblă cu minciuna, rușine pățește!

Oprindu-ne asupra lucrurilor ce se petrec la cărmuirea din Viena, capitala împărăției, vedem că ministrul austriac își dau toată osteneala, ca să facă pace între partidele din împărăție.

Starea aceasta de lucruri e foarte gravă, și privește și legătura dintre regatul Ungariei cu Austria, între care trebuie să se reînnoiască pactul dualist, adică legătura dintre cele două țări, care au unul și același domnitor, pe M. S. Împăratul și regele nostru Francisc Iosif I.

Dar despre acestea vom vorbi mai cu de-amănuntul în alt rând, după ce vom vedea ce se mai întâmplă.

Din comediile lui Bánffy. Fostul prim-ministru al țării, și mai în vechime pandur, decând a căzut dela putere și nu mai îngrozește lumea cu brutalitățile sale, s'a apucat de meseria de a scorni lucruri de tot cizdate pe care le publică apoi în ziarul său „Magyar Szó”, pentru a infierbina pe șoviniiști cu povestiri de „trădări”, mai ales din partea Românilor.

Așa de pildă, cu ocazia congresului bisericesc al Românilor gr. cath. convocat la Blaj, „Magyar Szó” spune că:

„Abstrăgând dela programul serbărei care numai în zilele acestea va fi stabilit, suntem în puțință de a anunța ca fapt îndeplinit să cu ocazia serbărei bisericești se va ține în Blaj o mare adunare națională, la care vor lua parte toți fruntașii

naționalităților din Ungaria, și aici își vor fixa atitudinea față cu viitoarele alegeri parlamentare... Acum își dau osteneala să câștige și pe Sași... etc. etc.

Ma! adăunați „trada” țara mitropolitul Mețianu, acum o „tradează” mitropolitul Mihali...

Și cine e mântuitorul ideii de stat iudeo maghiar?

Neprihănitul tovarăș al hahamilor, baronul Bánffy!

Și ca toate astea, Széll nu pleacă de la putere pentru a lăsa locul salvatorului ex-pășă.

Rău a ajuns baronul Bánffy.

Din România.

In jurul complotului bulgar.

Ziarul oficial „Timpul” publică la loc de frunte un important articol în privința esitărei guvernului bulgar, din care reproducem următoarele puncte capitale:

„Nouă nu ne mai trebuiesc dovezi despre complicitatea comitetului bulgar în asasinatul lui Mihăileanu. Dovezile abundă. Ceea-ce ne trebuie este doada, că guvernul bulgar nu este complice cu isprăvite comitetului. Această dovadă e dator să o producă guvernul Principatului vecin, dacă vrea să trăiască în bună prietenie cu noi.

O singură dovadă rămâne de făcut; celelalte există și va fi lesnă să se pună sub ochii guvernului bulgar. Acea singură dovadă este desființarea comitetului macedonean și predarea pe mâna autorităților noastre a tuturor asasinilor materiali și morali, care se resfășă sub cerul liber al Bulgariei. Numai astfel se va dovedi necomplicitatea guvernului bulgar sau, cel puțin, hotărârea lui de a face amendă onorabilă și de a intra pe calea cea bună.

„Până atunci guvernul bulgar are și trebuie să aibă înaintea sa afirmațiunea energică și constantă a întregii națiuni, că pace și bună prietenie cu noi nu poate exista”.

Meeting de protestare.

Intr'un mare cerc de ziariști s'a discutat ținerea unui mare meeting de protestare în privința atitudinii Bulgariei.

Toată presa română a căzut de acord, în principiu, pentru ținerea acestui meeting; asupra datei, când trebuie să se țină, nu s'a hotărât nimic de-o-camdată.

Entusiasmul este mare prin toate cercurile presei și toți acum și-au pierdus pasiunile politice, uniți fiind într'un singur gând, de a răbuna insulta adusă țerei de guvernul bulgar.

scriitorii din generația nouă, cu Gheorgho Coșbuc, poetul și cu I. L. Caragiali.

Intemeierea unei serioase școli de ziariști, în țara noastră, tot d. ul Slavici îi revine; zilele de adevărată glorie a ziarului „Tribuna”, de numele și activitatea lui se leagă.

In literatura universală tot prin scrierile lui s'a deschis porțile intrării noastre, căci din novelele sale sunt făcute traduceri în limba germană, — de curând am văzut chiar și în limba norvegiană.

Și ceea-ce este mai ales ademenitor în scrierile sale literare, este că toate subiectele sunt luate din popor, din viața poporului nostru. Nimeni nu a pătruns atât de adânc și așa de bine în sufletul poporului românesc, nimeni nu cunoaște pe țeranul român ca dl Slavici; ear' ac. a pătrundere și observațiunile fine, sunt puse în scris într'o limbă dulce și curgătoare, încât îți vine să nu mai lași cartea din mână.

Pe vremea aceasta de secetă literară, sau mai bine zis pe vremea aceasta când secăturile literare ne îmbulzesc, cu deosebire dincoace de Carpați, din același centru de unde altădată scria maestrul prosei române, — ne este mai ales un prețios eveniment literar apariția novelii dlui I. Slavici: „Vatra părăsită”.

Ziariștii, în intruirea ce au făcut-o, au mai hotărât să ducă fiecare în ziarul lor o campanie cât se poate de violentă, cerând guvernului să procedeze cu cea mai mare energie în privința guvernului bulgar.

Marea agitație din Macedonia.

Vestea asasinării lui Mihăileanu nu numai că a produs o vie indignare în cercurile românești din Macedonia, dar încă a indignat înrătată pe Români ca și pe Albanezi, încât aceștia au și trimis o delegație la sublima Poartă de a interveni să pună capăt agitatorilor bulgarești, căci altfel vor fi nevoiți să se pună sub starea de apărare recurgând la arme și violențe.

Românii din Bulgaria și mai ales cei din Sofia au ales o delegație de 9 inși, care să meargă să se prezinte Principelui Ferdinand și să-l roage să intervină pentru a face să înceteze terorizarea Românilor din Bulgaria.

Un răspuns.

Regretăm, că trebuie să revenim asupra unui lucru de atâtea ori. E vorba însă de scrisorile dlui I. G., publicate în „Tribuna” dela Sibiu, prin care ne atacă fără motiv „pe cei dela „Tribuna Poporului”. Ne atacă fără-ca noi singuri să fi dat privilegiu la aceasta și astfel ne face să ne perdem toată încrederea avută în domnia-sa, căci suntem aproape siguri, cine scrie sub inițialele I. G.

Să nu presupună, că noi am scrie în numele învățătorilor contra celor păcătoși dintre dumnia-lor, pentru-că chiar între dinși sunt oameni mai largi în vederi și nu sunt îndestuliiți cu mersul de până acum al treburilor învățătoresci. Ca să fie convins dl I. G., că nu noi scriem, ci chiar un membru al corpului învățătoresc scrie, lăsăm să urmeze scrisoarea ce ni-a sosit ca răspuns la cele publicate în „Tribuna” din Sibiu:

Așa se vede, că confratele I. G. și-a însușit obiceiul: să se schimbe ușor în păreri, căci mai de mult a te păreri avea; dar lasă acestea la o parte... și îi răspund la cele scrise de d. sa în „Tribuna” din Sibiu Nr. 149.

Să nu creadă dl I. G., că cele publicate în „Tribuna Pop.” sub titlul „Reflexiuni” ar fi lucrurile redacției, nu, ci sunt simplu părțile unui învățător, care are dreptul să-și exprime cele observate.

Să mai intrăm în coliba Românilor, să-1 vedem harnic la muncă, cutropit de neajunsuri, cu supărăriile lui, îngrijorat de ziua de mâine, socotindu-se și chibzuindu-și lucrurile sale: să-1 vedem în ispită, încungiuat de dușmani, cum își croiește el calea cea bună cu judecata lui sănătoasă, — așa cum îl găsim în „Vatra părăsită”.

Ana, văduva dascălului Nae, a rămas de bărbatul său cu patru copii mici, și deși e femeie harnică și cu chibzueală, — femeia-i femeie; nu-i cap de bărbat, nu are putere cât ar avea pricepere ca să îngrijească agoniseala rămasă de bărbatul său.

Fratele ei Ghiță, om cuprins și priceput la toate, care trebuia să-1 fie de ajutor, nu era om cum se cuvenia unui frate mai mare. În loc de a sta în ajutor surorii sale, mereu o îndemna să-1 vândă lui „vatra veche”, unde fusese odată satul, și care era proprietatea Anei, rămasă de la bărbat.

Cu moara, cu lucrul câmpului, cu rătăcirea slugilor și cu dușmănia frate-sau Ana cu greu o duce. Dar cum Dumnezeu nu uită pe omul vrednic și cu inimă pentru copiii săi și avutul părintesc, îi aduce în cale pe Zamfir, un flăcău harnic, care, după ce își împlinește anul de serviciu în oaste, intră în învoială cu Ana, ca să-1 conducă gospodăria.

A înțeles rău și greșește dl I. G., când suspine, că în reflexiunile mele să fi zis, că majoritatea învățătorilor e incultă și imbecilă. Cetească bine încă odată și va vedea, că am zis: „Ba, unor oameni nu li-a fost rusine, să se urce pe vârful băncilor și de acolo să bata cu picioarele și să strige...” — Aceasta în Nr. 127; ear' în Nr. 137 am scris: „când unii indiviziți și-au pogorât moralitatea sub zero”...

De aici nu se poate deduce că majoritatea e așa cum zice d. sa, pentru-că eu am zis hotărât, că unor și unii, ear' nu majoritatea. Apoi asigurare ne d. sa că acei unor și unii nu sunt așa cum am zis eu.

Dl I. G. mi-se pare că e prea optimist. Nu vrea să vadă starea faptică a lucrului, ci vrea să nega, că în lumină sunt și părți negre...

D. sa, în iubirea prea mare de misiune ce o are, presupune, că toți sunt de o formă și nici unul nu alunecă de pe calea carei e impusă, până când... departe suntea ca toți să fie egali.

Trebuie să concedem, că avem și noi tăciuni destul. Ear' compararea învățătorilor cu alte corporațiuni, n'are loc, pentru-că, — fie acelea din indiviziți nu știu cu ce poziție — nu o va lua nime de cinosură, până când noi trebuie să fim exemple în ce este bun și corect... căci generația tinăra nu e crezută nici societăților, cari benchetuează, nici indivizilor ce studii înalte, cari au altă menire în societate, ei ni-e încrăzută nicidecum dascălilor, și, ori-ce vor face alții, nu li-e va lua „de rău”, până când noi o cea mai mică eroare ni se încrăzuează. Ear' dar, care a fost scopul când am făcut reflexiunile, căci credeam, că-și vor trage seamă cameni de ceea ce sunt și nefericiți vor nimeni spre adevărată; credeam, că prin observațiile mele voi rupe firul șirat spre calea cea rea și nici decum nu mă așteptam, că nevinovații să se simțeau atinși și cu atât mai virtos, să răspundă cel neinteresat și neatins.

Cred că numai sincer de va fi, va putea judeca, că adevărul am vorbit și vorbes. Ear' dacă d. sa are treabă cu indiviziți ce vor să vadă învățătorimea ingenușă și umilită, apoi apuce altă cale, adreseze se cu exemple reale, ear' nu cu generalități de bioase. Spună adevărat: Bată ce mi-a încutare și cutare individ, ca apoi să-1 cunoaștem sau să-1 cunoaștem toți pe acei rău-voitori ai noștri, dar să nu se acceptă adevărul, căci atunci nici când nu ne va îndrepta. Lasă, d-le I. G., pe cei cu mure pe căciunță să se apere. Să se apere ei și gurii, dacă sunt harnici, — să-1 vedem a vor zice. — Să nu măgulim nimăruia, dar nici să nu lăsăm ca alții să ne seducă prin măguliri...

Deocamdată e destul atâta.

FOAIA TRIBUNEI POPORULUI.

„VATRA PĂRĂSITĂ”.

Acesta este titlul celei mai noue novele, care vine să se înșire în rândul lucrărilor dlui Ioan Slavici.

Cine din cărturarii români nu știe de dl Slavici? Activitatea lui bogată și rodnică îi fixează un loc de cinste între fruntașii neamului nostru.

Nu numai pentru noi, Românii de sub Coroana sfântului Ștefan, a fost binecuvântată munca împlinită de acest distins bărbat, rolul lui este de căpetenie în desfășurarea vieții culturale a întreg neamului românesc.

Miscarea literară, — pornită la Iași acum vre-o treizeci și mai bine de ani de societatea Junimea, pe lângă criticul dl T. Maiorescu, al cărui rol a fost zdrobirea vechiei direcții, între creatorii direcției noi, numără pe M. Eminescu și I. Slavici, alături cu povestaciul Ioan Creangă.

Maistrul poeziei române Eminescu alături cu prosatorii Slavici și Creangă, ridică la acel nivel revista „Convorbiri Literare”, de care nici una din revistele literare românești azi nu se apropie.

Nu de mult l'am văzut pe dl Slavici earăși redactând în București frumoasa revistă „Vatra” în însoțire cu cel mai talentat

O mulțime de pacoste, ce le fac oamenii răi, ca Ghiță, ne prezintă situațiile grele, prin cari trec oamenii noștri.

O figură simpatică din povestire e Șefta, fata lui Bucur al lui Cimbru, care slugește în casa Anei, și care: nu e mulțumită decât atunci, când ea a îngrijit de găini, ea a dat de mâncare puilor... care toată ziua nu se mai oprește din lucru. Nici copilul cel mic al Anei nu se astâmpără din plâns decât atunci, când se vede în brațele Șaftei.

Bucur al lui Cimbru, nu e om sărac, dar' din păcatele beției a apucat pe mâna lui Ghiță, care li-a arendat pământurile pe un preț de nimic. De aceea Bucur are o inimă tare amărită contra lui Ghiță, — și în tot cursul povestirii îl vedem ajutându-l pe Zamfir și pe Ana, contra mișcărilor lui Ghiță.

Scene admirabile, sugestive, sentimentale, întrefăș povestirea vieții și amănunțită, și ne duc la un desnodământ firat mulțumitor, prezentându-ne o idilă a vieții de la țeară.

Ne facem o plăcută datorie atrăgând atențiunea asupra recente lucrări a dlui Slavici; cu atât mai mult, cu cât cunoașterea și prețuirea lucrărilor sale este un numai un câștig real, ci ar fi chiar un lucru necesar, pentru Români cărturari.

Sever.

Academie teologică pentru Mitropolia ort. rom. din Transilvania.

Sub acest titlu „*Biserica și Școala*” din Arad, în Nr. 31 (121. c. n.), publică următoarele acte de deosebit interes:

În congresul național bisericesc din anul 1878, membrul congresual V. Mangra a făcut propunere să se înființeze o academie teologică pentru calificarea mai înaltă a clerului din întreaga provincie noastră mitropolitană. Dar congresul sub Nr. prot. 192 din acel an a însărcinat consistoriul mitropolitan a studia chestiunea și la proxima sesiune congresuală a aștepta propunere motivată în privința realizării acestei idei. La proximosul congres însă, care s'a ținut în anul 1881, consistoriul mitropolitan raportează, că a întâmpinat greutăți în studierea chestiunii; dar congresul, necunoscând greutățile, cari au împiedecat studiarea, sub Nr. prot. 81 declară, că nu poate aprecia valoarea acelor, ci insistă pentru executarea concluderilor congresual din 1878.

Astfel, în anul 1885 I. P. S. Sa, reposedat Mitropolit, Miron Romanul a recercat pe însuși părintele V. Mangra să elaboreze proiectul pentru înființarea academiei teologice, iar congresul bisericesc din 1886 sub Nr. prot. 210 a însărcinat consistoriul mitropolitan să comunice proiectul din chestiune sinoadelor eparchiale, spre a se pronunța asupra lui, iar voturile sinoadelor să le substearnă proximosului congres.

De atunci și până azi afacerea stă baltă. A trebuit să treacă 20 de ani numai pentru studiarea chestiunii, astfel că în privința culturii generale a clerului stăm tot ca mai înainte, dacă nu chiar mai rău. Evenimentele s'au precipitat asupra noastră, au venit legile politice bisericești, legea pentru întregirea venitelor preoțești din partea statului, punându-se ca condițiune pentru îmbunătățirea dotațiunii până la 800 florini calificatiunea de 8 clase gimnasiale, ceea-ce avea în vedere proiectul pentru întemeierea academiei teologice.

Chestiunea fiind de o importanță capitală pentru biserică, căci fără o cultură științifică mai înaltă, clerul

nu-și va pute îndeplini chemarea sa, în cele următoare publicăm atât corespondența părintelui V. Mangra cu Mitropolitul Miron Romanul, cât și proiectul cu expunerea de motive pentru întemeierea academiei teologice.

Nr. 2462/1885 Pres.

Mult On. Domn Vasilie Mangra, profesor de teologie în Arad.

Hârtia Excelenței Sale, părintelui Arhiepiscop și mitropolit Miron Romanul dăto 28 Iunie s. c. Nr. 240 împreună cu anexul ei — Tr-se trimite în afăturare sub % 2 fr. P. T. D. Tale pe lângă însărcinarea, ca într'un esibit separat să dezvolti mai pe larg ideile P. T. D. Tale în privința realizării propunerii de a se înființa o academie teologică — care esibit ni-l vei subșterne apoi aici cât mai curând, pe lângă restauirea actelor comunicate, spre a-l pute înainta Prea Venerabilului Consistor mitropolitan.

Arad, la 24 Iulie 1885.

Ioan Mețianu m. p.,
Episcop.

Excelenței Sale I. P. Sfințitului Domn Arhiepiscop și Mitropolit Miron Romanul.

Excelența Voastră!

Primind însărcinarea onorifică din partea Excelenței Voastre de datul 28 Iunie 1885 Nr. 240 mitrop. ex 1881 și împărtășită mie cu hârtia Prea Sfințitului meu Episcop diecesau din 24 Iulie 1885 Nr. 2462 Pres., vin cu respect filial a Vă prezenta sub % modesta mea lucrare, privitoare la înființarea unei academii teologice, pentru cultura superioară a clerului din Mitropolia Românilor ortodocși din Ungaria și Transilvania.

După proiectul, ce am elaborat, academiia teologică este pusă în rândul facultăților de teologie de la universități. Și sum convins, că nu dorește nimenea mai mult ca Excelența Voastră ridicarea clerului bisericeii române ortodoxe la o cultură universitară.

Solicitudinea Excelenței Voastre, secundată de bunăvoința reprezentanței celei mai înalte bisericești, poate duce în sfârșit, ca cursul academiei teologice să se deschidă înă cu începerea anului școlar 1886/7.

Intru cât însă la unele chestiuni și puncte din proiect vor trebui desluciri mai amănunțite, declar că voies mă pun, în ser-

vicial cauzei, la dispozițiunea Excelenței Voastre.

Arad, la 18/30 Maiu 1886.

Al Excelenței Voastre
umilit fu
Vasilie Mangra, m. p.

I. Espunere de motive.

Biserica română, după pozițiunea sa geografică, fiind la mijlocul hotarelor despărțitoare între Orient și Occident, ea a stat în curs de veacuri seacă în ortodoxiei în Orient și a creștinătății în Occident; prin puterea credinței religioase a fililor săi ea a măntuit civilizațiunea europeană de potopul Mohamedanismului și a apărât ortodoxia bisericeii orientale contra inovațiilor și ereziilor occidentale. Rolul ei însă nu se termină aci.

Biserica română, ca instituțiune de cultură și civilizațiune, a fost ocrotitoarea limbii și culturii române; dascălii ei au fost cei întâiu apostoli ai culturii naționale, au fost cei întâiu cultivatori ai limbii și literaturii române. Problema ei rămâne așa dar, pe lângă propagarea culturii generale, a propaga în special cultura poporului românesc și întru aceasta ea are de împlinit o misiune evanghelică, înțocmai ca propagaerea cuvântului divin.

Dar timpul înaintat, în care ne aflăm pretinde dela noi în respectul acesta mai mult decât au făcut părinții nostri în vremile trecute, în cari s'au ilustrat Simeonul, Dositeul, Varlaamul, Grigoriul etc.

În bisericile statelor mai civilizate de mult s'au înființat universități și academii pentru răspândirea științelor mai înalte în cler, s'au format grade și semne distinctive în onoarea științei spre a o recomanda tatarilor și a deștepta activitatea și emulațiunea aspirațiilor la treptele ierarhiei bisericești.

În anii din urmă și bisericile surorii din Bucovina și Regatul României au călcat pe urmele bisericilor din statele mai civilizate, înființând fiecare câte-o facultate teologică pentru cultura superioară a clerului său, numai sora lor biserică ortodoxă din Transilvania a rămas îndărăt. Această stare înapoistă a învățământului teologic nu este demn de biserică noastră autonomă ca să continue mai departe.

Crearea de școli superioare ale bisericeii este ridicarea de fortărețe spre apărarea cugetărei naționale în contra invasiunilor moderne, contra teoriilor distrugătoare de naționalități, contra teoriilor sociale și politice, cari mincinos, în numele omenirei isbește în cea mai sublimă manifestățiune, naționalitatea și biserică.

Trebuința de școală teologică superioară se simte mai cu seamă în biserică noastră din Ungaria și Transilvania, care prin contactul imediat este expusă la înfrurirea bisericilor de diferite confesiuni și naționalități, toate povățuite de preoți cu înaltă cultură și mulți chiar bărbați erudiți.

În lipsa de școli superioare, talente, cari, cultivate de ajuns, ar pute aduce foloase însemnate bisericeii și națiunii, se îngroapă ori se păraginesc și dispar fără urme. În lipsa de oameni instruiți în școli mai înalte, arhivele și bibliotecile Episcopilor și mănăstirilor stau necercetate, documentele istorice acoperite cu pulbere, spre dauua cea mai mare a istoriei și literaturii noastre naționale. Eată ceea-ce reclamă în mod imperativ crearea unei școli românești pentru învățământul superior! Dar aceasta fiind aproape cu neputință în împrejurările actuale, rămâne, ca să ne cercăm mângăierea cărăși la sinul maicei bisericeii, rămâne, ca această trebuință vedită s'o împlinim prin ridicarea unei școli teologice superioare, prin *Academia teologică*.

Academia teologică a Mitropoliei române ortodoxe din Ungaria și Transilvania va avea menirea specială, până la timpuri mai bune, ca să suplinească locul unei universități naționale. Ea va avea să formeze nu numai teologi de profesiune, preoți pentru diregătorii bisericești și gradele mai înalte ierarhice, ci totodată și bărbați de litere și oameni capabili de a reprezenta știința și literatura națională!

În fine, biserică noastră, ca biserică autonomă, după „Statutul organic” având a-și regula, administra și a conduce afacerile sale bisericești, cât și cele școlare și economice-finanziare în toate părțile și factorii ei constitutivi independent, după forma reprezentativă, de aceea menirea academiei teologice va fi încă de a pregăti preoți dibact în conducerea bisericeii și tari întru apărarea și susținerea drepturilor sale constituționale pe toate terenurile. De aci necesitatea pentru predarea unor științe în academie, cari altfel nu au nici o înrudire cu științele teologice, dar care sunt indispensabile în administrațiunea bisericească.

Acestea sunt principiile și temeiurile, din cari am proces la elaborarea următorului:

II. Proiect

relativ la înființarea academiei teologice pentru clerul mitropoliei ortodoxe a Românilor din Ungaria și Transilvania.

1. În mitropolia Românilor ortodocși din Ungaria și Transilvania se înființează o academie teologică în Sibiu.

Cetatea Hrad.

(Schia istorică de T. Daul.)

Numai cu începutul veacului al XVIII se amintește numele Arad, pe care înainte nici în scrisori (cronice), nici în graiul vulgar al poporului nu l găsim, decât sub forma de Orod.

Numele Orod, după cel mai vechi comunicat se explică din cuvântul Hrad, care însemna în limba sarmată întăritură.

Orodul vechiu cu Aradul de azi au același înțeles, reducându-se originea celui din urmă la cel dintâiu; nu coincid însă asupra locului pe care îl numesc.

Vechiul Orod pare a fi fost pe locul unde azi se găsește satul Glogovaț, și nu mirea se întindea și asupra ținutului din regiune, căruia îi era centru.

La a. 1230 Béla al IV amintește în unele diplome, toate acele proprietăți, cari s'au luat dela unii posesori.

În provincia Orod s'au luat Anha Zeland și Hrade în provincia Zărând bunurile: Alba, Craciu și Scirbet.

La a. 1330 contra tiranei scutiute adusă familiei Zaach Felician aflăm o sub-

scriere: *Soram Thoma, Vajvo la Transsylvania, Comite Orodensi.* (Înainte mea Toma...)

Zaach sau Zah Felician sub domnia lui Carol Robert a fost un om însemnat al curții.

Avea totdeauna intrare liberă la regele, și odinioară, când regele cu familia întreagă se afla la prânz, Felician cu turburare năvălește în prânzătoriu acelaia, cu sabia scoasă se repede asupra reginei, căreia îi taie 4 degete dela mâna dreaptă, după aceea pe însuși regele îl rănește la un braț și în sfârșit voeste să ucidă copiii acestuia.

La strigătul de desperare, sentinelele prind pe Felician, care numai decât fu omorât și prefăcut în bucăți.

Acestui atentat i-a urmat o răsbunare strașnică, astfel, că toți descendenții familiei Zah au fost omorâți, — toate nemotenile până la a treia spiță decapitați. Această sentință e subscrisă de: Toma Voivodul Orodului.

Tot din acest veac e o diplomă, în care se amintește de Micălaca, din provincia Orodului: *Itelaca in antiquo tempore, moderno autem tempore Micalaca.* (Itelaca în vechime, iar în vremea de-acum Micălaca).

Orodul, centrul provinciei, ar fi fost la o îndepărtare de vre-o 3000 de pași de Aradul de azi. *Orodinum — trium circiter*

passum millibus ab Aradino distat. (Orodul e departe de vre-o trei mil de pași de Arad).

La tot cazul, provincia cu numele din chestiune și-a luat numirea dela oare-care cetățuie ori întăritură mai însemnată a epocii.

Vom arăta, că în limitele provinciei Aradane de astăzi pe deoparte se arată pitorescul aspect cu *promontoriul*, iar de alta încunjurat și împodobit de puternicele cetățuiri, cari se ridicau cu fală ic-colo pe câte un deal ori platou.

Multe dintre aceste cetățuiri s'au nimicit de mâna ruinătoare a timpurilor — dar ruinele unor dintre ele se văd și astăzi.

Aceste ruine se păstrează spre aducere aminte, și abia se va afla un stă, o inimă română, care n'ar ști să le dea acestora importanța lor.

De aici s'a născut în popor, ba chiar și la clasa cultă povestile (romanurile) atât de plăcute, tradițiile, baladele cu eroii etc... — dar neștiind cu siguranță adevărul istoric a acestora, bucuos ascultăm și poesia.

Cetatea Orod, dela care și-a luat numirea provincia de azi a Aradului, e atât de veche, ca originea ei, azi abia numai de la locuitorii din Glogovaț, ale căror case sunt edificate pe fundamentul aceleia, o putem afla.

Roger, care în năvălirea Tatarilor, în cartea sa „*Miserabile Carmen*” numai atât

zice: ca după ce Tatarii nimiciră cetatea *Oenadului*, se întoarseră spre Orod, retăcând nimicirea ori reocuparea cetății. La anul 1552 Turcii au ocupat cetatea *Orodului*, și, ca să o poată ține mai bine, de loc la anul 1555 au început să ridice alte întărituri, precum: *Cetatea Aradului* între *Mureș și Băiți*.

Un căpitan anonim, voia să împedeca lucrarea, dar fără succes.

De aici încolo se face adese-ori amintire despre cetatea Aradului, și știm, că ea de multe ori a fost nimicită și cărăși reedificată. Cu deosebire la 1595 Sigismund Báthori, din motivul că *Sinan*, marele vizir turcesc, îi numia *servitor* și căne, supărat până în suflet de acest fapt, denegă protectoratul turcesc și se dădu pe partea împăratului Rudolf.

Sigismund Báthori era prietinal lui Mihaii Viteazul (eroul), Banul sau Voevodul Transilvaniei din timpul acela. La anul 1595 Sigismund Báthori convine cu Mihaii Eroul în lagărul acestuia care afirmative s'ar fi aflat în apropiere de *Totvărădia*, cheia sau calea mai apropiată dintre Ardeal și Crișana.

Convenind acești doi eroi ai timpului, Sigismund ceru ajutorul lui Mihaii Viteazul — ajutorul nu i-se denegă — și oamenii lui Mihaii cu „*pictoare de fer*” (Români cu

Academia teologică are misiunea de a cultiva științele teologice și a pregăti pe candidații la preoție și la celelalte grade ale ierarhiei bisericești, precum și pe profesorii la institutele teologice diecesane, profesorii de religie la gimnaziu și alte institute publice de educație.

2. În academia teologică se vor primi numai studenții absolvenți de gimnaziu, cu examen de maturitate (bacalaureat).

3. Cursul învățământului academic va fi de patru ani.

4. În academia teologică se vor preda științele următoare: a) Limba ebraică, limbile orientale, limbile: greacă, latină și slavona bisericească; b) Filosofia; c) Istoria limbii și literaturii române; d) Istoria religiunii și literaturii bisericești și a bisericii creștine și în particular Istoria bisericii române; e) Introducere în sfânta scriptură a Testamentului vechiu și nou, Archeologia biblică, Ermenutica sacră, Esegeza sacră; f) Patrologia și Patristica; g) Simbolica; h) Istoria dogmelor, Teologia dogmatică, Dogmatica comparativă; i) Teologia morală; j) Archeologia bisericească; k) Liturgica; l) Dreptul canonic al bisericii ortodoxe și dreptul canonic comparativ; m) Teologia pastorală; n) Oratoria bisericească sau Omiletica; o) Catechetica; p) Filosofia dreptului; q) Dreptul public ungar; r) Economia națională; s) Musica bisericească.

Aceste științe se vor preda grupate după discipline, conform planului de învățământ, compus de consiliul academiei.

5. Examenul vor fi anuale. Numerele nu va fi admis la depunerea examenului din științele predate într-un an, dacă nu va putea documenta, că a depus examenul din științele anului anterior.

6. Gradele ce se vor da de către academie vor fi: „candidat” și „licențiat” în teologie. Gradul de „candidat” se va conferi în urma examenului general de absolvirea studiilor teologice, iar gradul de „licențiat” se va da în urma unei teze, publicată și susținută în public.

Gradul de „doctor” în teologie se va putea câștiga la una din facultățile de teologie dela Cernăuți ori București.

7. Numai tinerii absolvenți de academia teologică vor fi eligibili ca preoți în parochiile de clasa primă, în posturile de profesori la seminariile diecesane și de caticești, apoi în posturile de protopresbiteri și de membri ai consistoarelor eparhiale.

8. Instrucțiunea și educațiunea academică, sub direcțiunea generală a Sinodului episcopesc, este încredințată nemijlocitei diregerii a Consistorului mitropolitan.

9. Pentru predarea științelor în academia teologică se cer 8 (opt) profesori, cari se vor alege de Consistorul mitropolitan dintre cei ce vor poseda gradul de doctor în teologie. Inșă vor putea fi aplicați ca profesori titulari ori docenți și persoane cu altfel de titluri, recunoscute pentru zelul și capacitatea lor.

10. Congresul național bisericesc va îndatora Archidieceasa și Diecesele sufragane a contribui din fondurile proprii, în proporțiune, cu sumele de bani ce se vor cere pentru susținerea academiilor și remunerarea profesorilor.

11. Decare-ce susținerea Academiei teologice alături de Seminarele existente ar îngreuna prea tare fondurile bisericești, aeminarul „Andreian” se va preface în Academia teologică, și va purta numirea: „Academia Andreiană”.

12. Un regulament special, elaborat de către consiliul Academiei și întărit de Consistorul mitropolitan, va hotărî modul de administrare a institutului, modul de ținerea examenelor și cazurile de disciplină.

13. Academia teologică va avea și un internat, unde studenții vor fi educați cu cea mai îngrijită disciplină religioasă-morală, și acolo se vor întreține cu toate cele trebuitoare din partea dieceselor, ori din mijloacele lor proprii.

14. Până se va îmbunătăți pozițiunea materială a clerului în genere, seminarele teologice din Arad și Caransebeș, vor avea misiunea de a pregăti candidații la preoție, cari vor fi reclamați de trebuințele bisericești și cu mai puțină calificatiune pentru parochiile de clasa a doua și a treia.

În aceste seminare vor învăța și tinerii din Archidieceasă, cari în lipsa studiilor preparatoare nu vor putea fi primiți în Academia teologică.

Rămâne în dreptul Sinoadelor eparhiale din Arad și Caransebeș a se înțelege asupra chestiunii: oare n'ar fi mai salutar a contopi cele două seminare diecesane într-un seminar teologic comun?

Arad, la 18/30 Maiu 1886.

Vasilie Mangra.

De-ale pocăiților.

Cetind în mai multe rânduri de acești oameni rățeciți în prețutul D.-V. ziar „Trib. Pop.”, mă îndemn de a scrie puține șiruri despre rățeciții din Talpoș, cărora foarte bine li-se potrivește numele de pocăițiți. În comuna noastră această hidră

s'a incubat acum vre-o 10 ani prin niste înșelători unguri din Salonta, însoțiți de potcoviți din satele vecine. Ei conveniau în o casă arăndată și acolo își făceau ceremoniile și predicile, înjurând sf. cruce și maica biserica în chipul cel mai odios, neîmpedeați de nimeni.

Toceam în vremea aceea a răposat fie iertatul preot G. Vasarhan, și acești înșelători au corupt pe poporul nepăstorit și în scurt timp au prins în unghișă o mulțime de oameni.

Dar' nu trecu nici un an, până s'a ales în parochia vacantă dl George Popovici, preot, prin a căruia știință și predică a atras earăși oamenii, deși primii „pocăițiți” s'au reințors la sf. biserica și numai puțin înșelători au rămas. Dar' acei înșelători s'au pus pe lucru din toate puterile. Nu e de tăcut întâmplarea ce a fost între ei și dl G. Popovici, preot. Adeca murise O. Olteanu, om cu avere, credincios, care umbla la sf. biserica. Dar' unia lui fată era „pocăiță”. E de știut, că răposatul s'a îngrijit, ca nu cumva să fie îngropat de pocăițiți; a lăsat între martori, să fie îngropat după ritul gr.-or. cu parochul local.

Dar' totuși fata răposatului s'a hotărît să-l îngroape cu „sfinții”, cari se și adunaseră. Preotul G. P. și învățătorul nostru P. Leu au mers spre a-l îngropa. Ajungând la casa răposatului abia au început să facă ceremoniile, când „sfinții” erupseră din casă cu un urlet, de gândia că satana a rupt lanțurile iadului. Și ca turbați săriră la dl preot cu vorbele „că ce cauți aci, și ce vrea” și unii dintre „sfinți” îl trăgeau de haine, ba, de erau mai mulți la număr, ei săvârșiau și alte fapte „sfinite”. Dar' pentru acest lucru „de sfinți” „pocăițiți” au fost pdepsiți cu o amendă în bani și cu temniță.

„Pocăițiți” actuali au ajuns la o soarte foarte tristă.

Pe lângă săracie și că își pierd terenul, ei se mai ceartă și între sine; se mai iau și de gât frățeste. (Lucrețiu Ingeresc!)

Adeca neîndestulindu-se că își lasă legea au hotărît să părăsească și neamul, prăsnuind o parte din ei sărbătorile ungurești, deși nu știu ungurește ca băta. Acești pocăițiți „unguri” numiți, batjocoresc și defaimă legea

creștină, lucrând în sfintele sărbători mari. Un alt soiu, care vrea să facă „Cristoși”, luerează Dumineca și prănuesc Sâmbăta. Aceștia sunt așa numiți „Jidovi”.

Acuma se batjocoresc unii pe alții și se ceartă, încât nu numai că își pierd terenul vechi „pocăițiți”, dar acum și ei află că sunt pocăițiți, și se relatore la sfânta noastră biserica.

Un gr.-or.

Din Banat.

Cavaran.

În firea lucrului zace, că momentele însemnate, fie pentru individ ori de interes comun, sunt a se nota.

Multe vorbe frumoase se spun, dar numai dacă în locul acestora se ivesc fapte sunt semne de vrednicie omenească.

Astăzi, laudă Domnul ceres, comuna noastră este în poziție de a putea zice că după multă stăruință a luat o bună direcție.

Ca din poveste se va zice că „proprietate nemeșască” a fost la noi, dar odă cu viața nu o mai vom!

Acum 5 ani 40 de locuitori alcătuind un consorțiu cu bună conducere, am cumpărat cu 18 mil fl. jumătate din bunul apărut (care acum e deja plătit), iar astăzi rinduit Dumnezeu ca și cealaltă parte să plece în mâinile noastre, cu prețul de cumpărare 22 mil fl. și așa cu drept cuvânt putem zice: „liberi suntem în vechiul nostru pământ”.

Influență binefăcătoare am simțit din dela Institutul nostru de credit „Lugoșana”, căci având concurență la cumpărare avem trebuință în pripă drept arvană de 2500 fl. și lipsind de acasă șeful numitului institut, ne probaram norocul la bănele străine, dar nici vorba! — Ce-i doare pe acela de viitorul unei comune românești?

Nu așa însă directorul băncii „Lugoșana” Dr. George Popovici, protopop, care întors acasă — la moment ni s'a pus în dispoziție acea sumă. Primirea de deci și pe această cale mulțumim noastre! Astăzi pentru acest bun ni s'a imbie câștig de câteva mil fl., dar îl mai cheamă și „moșia satului nostru Cădran”, aceasta nu s'a poate prețul cu bani!

Peste tot, în comuna noastră de un timp lucruri s'au făcut lucruri însemnate în biserică, în școală și în afară; și căruia este meritul, simțeam-se măgălii.

E.

opiul), asociați cu ai lui Sigismund, scoase pe Turci rând pe rând din cetățile: Totvărădia, Lipova, Șimoș, Șiria, Pâncota și Arad.

Până când stirea și groaza armatei lui Mihaiu făcu pe Turci a nu se apropia, până atunci Sigismund se susțină, dar îndată ce Mihaiu se îndepărtă spre Alba-Iulia, central cuceririlor sale — Turcul se furia din nou și la anul 1596 earăși le recupă.

După Bombardii, cetatea aceasta a adas bune servicii, împedecând Turcilor trecerea peste Murăș spre Timișoara. După pacea de la Carloveș, cetatea rămase neatinsă, până când în locul ei, după regulele strategice și belice de azi se edifică cetatea nouă Arad dintre Murăș.

RECRUȚII.

Totți tinerii plășei se adunaseră la subprefectură, așteptând fiecare să fie strigat, să-și vadă și ei norocul, dacă va putea scăpa de armată.

Fiecare din bătrânele țărance, ce însoțiseră pe fiii lor, cu scurtecele strinse la pept, tremura gândindu-se la nevoile ce fiul lor trebuia să îndepline în armată... Nu se putea să treci pe lângă ele, fără să auzi vaiete, sau rugăminte: Flăcăii însă nu se prea îngrijau mult de noua lor soarte;

aveau vîrsta când ori-cine este viu, vorbăreț și vesel.

Cine nu se simte bine când se găsește la un loc cu tovarășii de vîrstă și de neam? Ei mai mult glumiau, se jucau, și mai toți aproape nepăsători, așteptau minutul când trebuia să se prezente în fața comisiei, pentru a fi examinați dacă sunt sau nu buni de armată. Din când în când însă auzia: „Mă Dinule, aș da pre-fectului doi boi de m'ar scuti de nevoia „armatei”. Altul: „Ba zeu aș face și zece „ani armată numai de m'ar primi cu Ilincă „mea... Doamne, Doamne! Parcă-mi arde „sufletul, unde știu c'am lăsat-o, plângend; „par' c'o vîd: a venit de m'a petrecut „până în capul satului și de acolo s'a tot „uitat plîgend după mine, pîn' ce nu m'a „văzut”.

La câțiva pași auzia pe un altul: „Mai bine veniam pe lume ciung de-o „mână, că poate se îndurau de m'ă lăssau „slobod”.

„Măi, dar' tu Sandule ce ai? Ce „ești așa plouat? Parc'o să-ți ia sufletul, „dacă te-o lua în armată; eu îți zic să „n'ai teamă, că zeu de nu 'ți-o merge „mai bine; știți pe Voicu al Mărinchi, cum „era când l'o luat la cătanie? Jurai că „era frate cu tine, ba par'că era o țără și „mai gălbejit și când a scăpat de acolo, îl „văzurăm voinic și roșu ca un bujor! Ca „măne și tu Sandule ai să fii ca el”.

„Ei fătate, par'că eu ce voace: iacă „să mă facă și pe mine cătănă, că doar' „oțu fi și eu sdravên să mă bat cu păgânii, „dar' vezi că maica a vorbit cu subpre-fectul și l'a rugat să mă scape, aceasta „fără știrea mea; și suprefectul l'a spus că „dacă m'or găsi prea bolnav, dacă n'or „mai avè ce face cu mine, nu mă ia. Eu „mă vîd sdravên frate;” că s' slab și „galbin, și că tușesc, ce-î cu asta? Că „mi-o trece ea boala, că doar' nu m'am „născut cu ea!

Și singurul doritor de a intra în armată era Sandu bolnăviciosul, care vedea în faptul acesta o rază de speranță, că e sănătos, el care era vecin cu pragul morții.

Din minut în minut auzia vocea gendarmului, care îl striga pe rând, pentru a fi examinați — de comisiune, încă doi trei și vine rândul la Sandu. Până la dînsul prea puțin au scăpat, de a nu fi luați în armată. Unul că e singurul ajutor al bătrânei sale mame, altul că are un deget frânt, altul că are un picior mai scurt etc., cu toții vre o șapte flăcăi scăpaseră; eată că li s'a mărit numărul: pe Sandu nu l'a primit. Medicul l'a găsit prăpădit de tot, când l'a examinat, a spus celor din consiliu, că l' sună coliva în piept, și cu aceasta rupsese ultima rază de speranță ce mai licăria în sufletul lui Sandu. De abia avu

putere să coboare treptele subprefecturii, de abia se îfri până la hanul unde trăsesse. Se așezase pe o bancă tot atât de gubărită ca și el și cu mâinile înțepenite de ea, cu ochii înțipți în pământ, Sandu se simțea prăpădit; pentru el nu mai era scăpare: se vedea din minut în minut înțepenit pe un pat de scânduri, bocit de maică-sa și de neamuri — se părea că vede groparii săpându-l groapa, că aude șgomotul înfiștor al bulgărilor de pământ trîntiți asupra-l și că simte greutatea lor.

Sub impresiile acestea răsuflarea lui iuțise, pe obraji galbeni l' se ivise câte o pată roșie, care era pe fața lui întocmai ca ultima flăcărie ce o dă candela care se stinge. Hangiul îl deșteaptă întrebându-l, când pleacă... „Când mi-o fi scria, că „de acum nu mai am mult; nu m'a găit „bun nici de cătănă”.

„Eu nu te întreb frate, când pleci pe lumea cealaltă, te întreb, când pleci de aci și dacă nu te-a luat în armată să mă bogdaproste că l'ia făcut binele acesta; acasă ai să te cauți mai bine și poate... poate vei scăpa”.

„Poate! poate!” zise Sandu cu gura stinsă și desuădjuit; scoase din buzunar punga și plăți hangului, apoi fără a-și da seamă de ce face, nemăncat de cu seara, plecă către satul lui. — Când ești din bariera orașului, cei șapte tineri, cari se

Dela Reuniunea învățătorilor români

de la școlile populare confesionale ortodoxe din protopopiatele aradane I—VII.

Apel.

De sub tutela stricăciunii, sub care a ajuns prin nesocotirea atâtor reformatori închipuiți, societatea omenească se poate emancipa numai prin școală. Aceasta este izvorul luminii celei de-a patrulea fitoare, și cino dărește fericire vremelnică și veșnică, de aici trebuie să și adape sufletul înzestănat.

Poporul român, falnică sentinela a civilizației române, și-a putut conserva individualitatea milenară, numai aderând în mod fanatic la strămoșeștile sale instituțiuni culturale înzestrate încă de la anul marelui cu arma cea nebiruită a credinței lui Christos, Românul totdeauna și-a privit lămba concrescută cu legea sa. De aici și școala poporului român și se înfățișează totdeauna ca școală scrisă alipită de biserică, nu astăzi ca școală confesională. Și până când într-ale creșterii peste tot vom adera moșii la școala confesională, până atunci nu se va sfîrși viața din poporul românesc, deoarece ce Christos este viața cea veșnică și ceea ce se face sub scutul său, este de trăinicie neperitoare.

Un măiestru într-ale școlii zice: „Școala este învățătorul”. Această axiomă ne învață, că fiind învățătorul la calmea chemării sale, din școala sa vor eși numai oameni saturați de lumina cunoștinței, adică de cel-ce rîvnesc numai după fapte bune.

De aici au puzes și învățătorii gr. or. români din cele 7 protopopiate aradane din dreapta Mureșului, când s'au întrunit la reuniunea lor culturală. Prin povești reciproce și binevoitoare să se califice tot mai mult și să ajungă odată la acel grad de cultură, ca societatea să fie sigură, că de sub mîna acestor învățători pot eși numai creștini buni și oameni de omenie.

Dar mulțimea experiențelor ajunge la conștința omului pe calea tiparului și un tot inel este în poziția plăcută, de a pute răspunde apesele, ce se cer pentru procurarea cărților. Deesebit învățătorii în această privință sunt persecutați de soarte, și ei tot nu desparează. Nu desparează învățătorul confesional român, deoarece ce știe, că Dumnezeu ceartă pe om, dar' nu-l părăsește. Nu desparează învățătorul confesional român, deoarece ce știe, că Dumnezeu mișcă inimile celor bogăți în misericordie; și de aceea venim și rugăm pe toți Româniți de bine, dar' mai ales pe P. T. DD. autorii de opuri, să se îndure grațios a dona biblio-

teci noastre modeste câte un exemplor din rodul spiritual, ce li-a ajutat Dumnezeu să creede, asigurându-i, că pentru ținera noastră reuniune ori ce donațiune va fi considerată de un talant, care și va aduce roadele sale înzescite!

Opurile, de ori-ce cuprins, sau eventual ori-ce donațiune, rugăm a se trimite la adresa subscrișului președinte în Arad, la seminarul diecesan. La timpul său ne vom ține de sfântă datorință a aduce călduroasa noastră mulțumită publică tuturor marini moșilor P. T. DD. donatori.

Din aședea ordinară a comitetului central, ținută la 21 Iulie n. n. c.

Arad, la 4 August n. 1900.

Pentru Comitetul reuniunii:

Prof. Teodor Ceonța m. p.

președinte.

Florian Ciocara m. p.,

bibliotecar.

Comoara de aur.

— Povești igienice și de scăparea vieții, scrise pe înțelesul și pentru folosul țeranului român. —

De

Iulia Bugariu Sălăuțanul.

Motto: Sănătatea până la un punct este în mîinile noastre.

(C. Șt. S.)

(Continuare.)

V. Cumpătul.

În mîncare și în beutură să fim cumpătați. Traiul cumpătat e trebuincios pentru sănătate. Viața cumpătată ne lungeste firul anilor; necumpătarea însă ne scurtează viața.

Vinarsul, vinul și toate beuturile spirituoase întrebuintate fără cumpăt, degradează pe om sub dobitoc. Omul bețiv e cu tot drepul obiectul disprețului. Doamne, rău i-se șede!

Beția e aducătoare nu numai de rușine, ci ea periclitează viața în mod extraordinar. Nu numai că atacă organele corporale, dar' ea cauzează și turbare înspăimîntătoare; nu numai că păgubește pe om de avere, dar' îl strică și moralmente.

VI. Lucrul.

A lucra e neapărat de lipsă, ba chiar și datorință.

Lucrul este împreunat cu mișcarea corpului. Mișcarea corpului promovează circulațiunea sîngelui și preste tot schimbarea materiei. Corpului nostru îi dă mai multă căldură. Luște răsufierea, învigoarează funcționarea plămînilor; deșteaptă pofta de mîncare și ajută mistuirea; ne potentează pofta de a lucra truște și sufletește și ne întărește puterea de muncă.

Cine nu-și deprinde organele sale prin lucru, acela își neglișă corpul, își periclitează sănătatea. Mișcarea corporală e chiar așa de trebuincioasă, ca și nutrirea.

Nelucrarea cauzează morhuri. Organele nelucrătoare își perd elasticitatea și deviu neapte pentru încordarea puterilor.

Nici-cînd să nu ne obișnuim la trîndăvie, căci trîndăvia este izvorul multor necazuri și rele.

Copiii să se deprindă de cu bună vreme la lucru amăsurat puterilor lor, pentru-că lucrul le va asigura susținerea vieții.

Lucrul să fie potrivit cu etatea și cu puterea corporală. Femeile, copiii și bătrânii nu sunt în stare a lucra în măsură cum lucră bărbații bine făcuți și în vîrstă.

Dar lucrul fără odihnă e chiar așa de păgubitor, ca și nelucrarea îndelungată: acela ne obosește, aceasta ne moleșește. Pentru susținerea sănătății e de lipsă schimbarea mișcărilor cu a odihnei.

Odihna și somnul.

După lucrul de ziua, natura orîndu-ște odihna de noapte. Somnul de ziua nu suplinește puterile pierdute cu lucrul de noaptea.

Somnul îndelungat ne obosește, ear somnul prea scurt nu ne recrează.

Oamenii slabi truște și copiii au lipsă de mai mult somn, decât cei tari sau puternici. Somnul de 8—10 ore pe zi este de ajuns pentru oamenii slabi, ear de 7—8 ore pentru copii.

A dormi în chilie prea rece, nu este sănătos. A dormi pe pămîntul gol, nu este înțelepțește, pentru-că ușor putem căpșta morhuri.

E bine să ne obișnuim la aceea, ca să nu dormim în pat prea moale, pentru-că aceasta ne gingășește corpul.

A zăce în pat, fără-ca să dormim, e nesănătos și răpitor de timp.

A ne scula de timpuriu, și a ne culca de timpuriu, e cu mult mai priincios pentru sănătate, decât a ne scula tîrziu și a ne culca tîrziu.

Piveghiarea îndelungată obosește și slăbește puterea.

Odihna de Duminca.

Pe lângă paușa firească de noaptea să ținem și odihna de Duminca, pe care a rînduit-o Dumnezeu, din respectul lipsurilor noastre atât truște, cât și sufletești. „Nu numai cu pîne trăște omul.”

Deprinderile corporale.

Afară de regulata paușă și odihna de toate zilele, în toată etatea, cu deosebire în vîrsta pruncilor, caută să jertfim timp și pentru deprinderile corporale.

Dintre deprinderile corporale cea mai mult întrebuintată e preumblarea în aerul liber, și unde e cu putință, pe cîmp.

Umblarea în liber e priincioasă cu deosebire pentru aceia, cari lucră numai cu mîinile, și cari o parte din zi o petrec la loc închis.

Jocul (de-a mînea, în popice), sîritul, trîntea și gimnastica sunt folositoare pentru tinerimea de ambe sexe. Acestea desvoată în mod puternic organele corporale și oțelesc întreg organismul. La acestea se mai poate număra și înotarea, care nu numai că e deprindere corporală însemnată, dar acela care știe înota, își poate scăpa casualmente atât viața sa proprie în cât și a deapropelui său.

Prin deprinderile corporale se aduc mușchii corpului în funcționare regulată; prin aceasta se desvoată bine.

Dar deprinderile corporale pot fi și stricăcioase. Nu este ertat să urmăim cu deprinderile corporale până la asudare afară din cale, și trebuie să grijim ca corpul înferbîntat să nu ni-se rîcească.

VII. Organele simțirilor și activitatea lor.

Prin lucru ne căștigăm nutreșmentul nostru și îmbrăcămîntea trebuitoare. Lucrurile noastre le sîvirșim pe lângă conlucrarea organelor simțirii, și chiar pentru aceea putem vedea de ce mare însemnată este întregitatea și fugrijirea cu băgare de seamă a acelor.

Organele simțirii sunt cinci: organul vederii, auzirii, mirosirii, gustării și pipăirii.

Ochiul.

Ochiul este organul vederii. Multe și felurite cauze pot influința în mod păgubitor asupra ochiului. Așa este priveghiarea îndelungată, arălușirea prea tare sau ocuparea cu obiecte prea mici, trecerea repede de la întunec la lumină mare, privirea în soare, reflexiunea luminii (d. e. din oglindă, de pe tinichea scilpicioasă ținută cătră soare.)

Nu este iertat să forțăm ochii cu cetire și scriere afară din cale. La cetire să fie lumină îndestulătoare. La scris să grijim, ca lumina să vină dinspre stînga.

Să ne încercăm adese-ori a ceti numai cu un singur ochiu; cine nu poate ceti bine cu un ochiu, numai decât comunice aceasta cu medicul.

Foarte bine îi prinde ochiului preumblarea în liber, cu deosebire privirea cîmpului verde. Jocul, mai ales jocul de-a mînea și în popice, întărește ochiul și-l face ager, prin luarea la țintă, măsurarea cu ochiul, și altele.

Nici un fel de obiecte să nu ținem prea aproape de ochi, nimic să nu privim prea de aproape. Să ne obișnuim la aceea, ca la cetire și scriere totdeauna să fie cartea ori hîrtia într-o depărtare de la ochi de 25—30 centimetri. Această depărtare corespunde ochiului sănătos.

pasă de armată, jucu vesel, o chinde, înaintea unei cărciume. Sandu trecu pe lângă ei, aruncându-le o privire plină de ură și fără a răspunde la glumele lor, plecă înainte cătră satul său șoptind: „Nici de cîntană n'am fost bun. . . . Imi sună coliva la piept; apoi ca o mîngăiere, din când în când li alunecau printre buze cuvintele lungiului: „poate! . . . poate” . . . !

Insurătoarea lui Gruia al lui

Novac.

La ciardacu lui Novac
Gruia din gură grăia:
Insoară-mă, neică, 'nsoară!
Nu ești neicibil de 'nsurat
Până fetele te bat
Și nevestele te luptă.
Gruia când auzia,
El se 'ncingea 'nalt fetește
Și se 'nvălia nevestește,
Și sub albă rochieară
Incingea luce săbioară.
P'angă Dușăre pleca
Și astfel Gruia cînta:

Dunărice, apă rece,
Dare-ar Dumnezeu să sece,
Să se vadă petrele,
Să le ardă soarele,
Cînd pe mine m'o sîcat,
Că barbatu m'-'necat
Și vîduvă m'o lăsat.

Turcii cînd îl auzia,
În hunte că se punea
Și la Gruia-'mi trecea
Pe Gruia-'l năvălia.
El toți Turcii îi lua
Și în ciardac îi ducea;
În curte că m'-'l băga,
Lăcate mari încuia
Și la Novac că-'mi striga:
Auzi! neiculiș Novac!
Eu m'-'s Gruia lui Novac,
Ian priviș ce-o să vî fac!
Ia-'ș, neicuș, sabia
Și strînge marginile,
Că eu tai mijloacele.

Pân' se coace pînea 'n foc,
Făcea Turcii toți polog.
Atunci Gruia-'mi zicea:
Auzi, neicuș Novac

Ce mie 'mi-ai poruncit,
Porunca și-am împlinit.
Acu-i vremea de 'nsurat,
Novac din gură grăia:
Gruia te-oiu 'nsura,
Potriva de și-oiu afla.

Numai eu am auzit:
D'un oraș mare 'n Dodrin,
Acolo-'i o fată de lătîni
Aia e potriva ta.
Gruia cînd auzia,
El negoț își căștiga,
O furchișă și un fus
De aur și de argint,
Și-o cloșă cu zece pul,
Cu pene strălucitoare
Ca zările dela soare.

El murgu-'și încăleca
Și la Dodrin se pornia . . .
În mijlocul tîrgului
Negoțu și-'l întindea,
Toată lumea se mira,
Căci ca soarele lucia!
Fata de lătîni
Slujnica o fost mînat
La piaș la cumpărat,

Și-o șezut până 'nserat,
De la Gruia n'o plecat.
Acasă cînd se ducea,
Stăpănă-sa o lua
Și-o bătea și-o judeca . . .
Că de ce o inserat
Și-acasă n'o mai plecat?
Slujnica așa zicea:
Eu și-acuma am venit,
Dar' tu să fi privit
Cine 'n piaș o venit,
Nici acum n'af fi venit.
O venit un Greuleș
Cu negoț strălucitoriu,
Nu-'l mai zăuși pînă mori.
Așa-i Grecu de frumos,
Așz-'i 'nalt și subțirel,
Nici soare nu poate cînta la el!
Stăpănă-sa auzia,
Toată noaptea nu dormia,
Până 'n zorii se tot schilia.
Soarele cînd răsăria,
Pe slujnică o lua,
Cu ea la piaș pornia.

Spălarea deasă cu apă proaspătă recreează ochii osteniți și îndepărtează, cu deosebire la copii, dese urdori din ochi. Dar trebuie să băgăm de seamă, ca dacă ochii sunt isferbentați, d. e. la scolare, să nu ne spălăm îndată cu apă rece.

Trebuie să ferim ochii de pulvere și de toată vătămarea.

Nu fie cine are ochi bine văzători. Atari oameni, ca să poată vedea curat, poartă ochilari. Sunt oameni scurt-văzători. Acestora le trebuie ochilari de forme diferite. Nimeni să nu întrebuinteze ochilari și să nu-i ia până atunci, până când nu i-a vizitat ochii medical.

O samă de oameni nu sunt în stare a deosebi curat toate colorile. Atari oameni pot pricinui mari nefericiri d. e. la căile ferate, unde ar pute înșchimba tablele cu colorile arătătoare și astfel locomotivele s'ar pute ciocni.

(Va urma).

PARTEA ECONOMICA

Nouă bancă românească.

Ni-se trimite spre publicare:

Prospect și coală de subscriere pentru înființarea casei de păstrare populară „BUZIEȘANA”, ca societate pe acțiuni, cu sediul în BUZIAS, comitatul Timiș.

1. Scopul înființării. Este recunoscut, că înflorirea agriculturii, comerțului și a industriei, sub împrejurările, în care trăim astăzi, depinde numai dela asocierea capitalurilor, ca din aceste capitale să se poată ajutura prin împrumuturi, pe lângă o dobândă creștinească aceia, care n-au scap spre a-și îmbunătăți starea materială, apoi pe lângă acestea a desvolta în popor simțul de economisare prin primirea de capitale spre fructificare. Conduși fiind de astfel de idei, noi subscrișii ne-am hotărât a înființa suavinită casa de păstrare, în care scop primim asupra noastră sarcina de fondatori, și, pe lângă osmiterea acestui prospect și coală de subscriere, proiectăm înființarea acestei societăți pe acțiuni cu respect la §. 150 al legii comerciale din anul 1895, conform dorinței și hotărârii aduse în conferința ținută la 5 August st. n. a. c. în Buzias, la care a participat cu mare interes inteligența din Buzias și jur.

Gruia când că mi-o vedea,
Negoțu el 'și-l stringea.
Când fata mi-o ajungea,
De mână că mi-o lua,
Pe murguț o anina
Și fuga cu ea îmi da,
Pân' la ciardac nu s'opria.
La Novac când ajungea,
De nuntă se apuca,
La biserică mergea;
Biserica tremura,
Icoanele lăcrima,
Maica Mărie zicea:

Preotule, blăstămate,
Nu cununa so' cu frate,
Că mai sunt strâine fete
Și sărace și bogate.
Preotu nu-ți cununa,
Nunta 'napoi întorcea.
Novac la Dodrin pleca
Să 'ntrebe pe maică-sa,
Cu cine-o făcut fata?
Maică-sa îi răspundea:
Eu am fost o birtășiță,
Mulți călători mi-or venit,
Eu pe nime n'am primit
Făr' pe bătăranul Novac.

II. Firma, reședința și durata acestei societăți. Tendința subscrișilor fondatori fiind a forma o casă de păstrare populară sub numele „Buzieșana”, ca societate pe acțiuni cu sediul în Buzias (comitatul Timiș), firma societății românește e: „Casa de păstrare Buzieșana, ca societate pe acțiuni în Buzias”, ungurește: „Buzieșana, takarékpenztár mint részvénytársaság Buziáson,” iar nemțește: „Buzieșana, Sparcassa a's Actiengesellschaft in Buzias”. Durata societății e fixată pe 50 ani, iar dacă desființarea nu se decide în adunarea generală cu 2 ani înainte de expirarea termenului, atunci durata ei se consideră ca prolongată încă pe alți 50 ani. Disolvarea se poate ori-și-când decide, dar numai prin adunarea generală și pe lângă respectarea legilor comerciale.

III. Activitatea și capitalul social. Activitatea acestei societăți se va începe, conform deciziei din conferința ținută în Buzias la 5 August a. c., după-ce vor fi subscribe 800 acțiuni de câte 50 fl. sau 100 coroane, adică cu un capital de 80.000 cor. Decumva însă s'ar subscrie mai mult de 800 acțiuni, atunci adunarea generală constituindă poate primi și pe acestea până la suma maximală de 1000 acțiuni, adică cu un capital social de 100.000 coroane, eventual dacă nu s'ar semna suma întregă, atunci poate reduce până la 500 acțiuni cu un capital de 50.000 coroane.

IV. Semnarea și solvirea acțiilor. Prețul nominal al acțiilor sunătoare pe nume se proiectează cu câte 50 fl. sau 100 coroane de acție. Fiecare semnator e îndatorat a subscrie coala alăturată cu mâna proprie, eventual prin plenipotențiat, introducând la local corăpunzător caracterul, locuința, numărul acțiilor, solvirea etc., conform rubricilor. Cu ocaziunea semnării are îndată a se solvi în bani gata 10% din valoarea nominală a acțiilor semnate (adecă 5 fl. respective 10 coroane de fiecare acție), cât și 2 coroane ca spese de fondare după fiecare acție. Plănuț ce ar rămâne din taxele de înscris, se va folosi la formarea unui fond de rezervă. Solvirea se pot efectui și la colectant, iar subscrișii fondatori primesc garanția solidară pentru sumele incuse la mână, ori sub adesea Pr. On. D. Ioan Pepa, protopresbiter în Buzias, care apoi împreună cu D-nul controlor Ioan Ciurciu, învățator gr. or. rom. în Buzias, sunt îndatorați a depune sumele incuse în casele de păstrare „Lugoșana” în Lugoș, „Timișana” în Timișoara; 20% ale capitalului nominal după fiecare acție au a se

De nuntă el se lăsa,
Pe mireasă o ducea
De unde Gruia-a furat-o,
Și acolo o lăsat-o.

Culeasă de Emilian Novacovicu din Răcășdia.

Poesii populare.

Foaie verde de săeară,
Aș'a zis bădița-aseară,
Că sunt floare de trifoiu
Și 'naintea lui gunoiu.
Ba nu, mîi bădiș, bade,
La inimă nu mă arde,
Că nu's floare de trifoiu,
Nici 'naintea ta gunoiu,
Nice floare de pe șine,
Nici gunoiu la fie-cine,
Ci-'s floare crescută 'n iarbă,
La lume să fiu eu dragă,
Cum 'ți-am fost, bade, și ție
Până 'mi-ai dat omenie;
Omenia 'ți-ai mîncat,
Și eu, bade, te-am lăsat.

Culese de Sava Strengor, elev-tipograf.

solvi la 8 zile după înscrisa adunării generale coală bună la mâna delegaților numiți de către direcțiune; iar solvirea restului se va stabili de adunarea generală prin statut.—Terminalul fiind pentru subscrierea se dește pe 1 Octombrie 1900 st. n.

V. Adunarea generală. Convocarea acestei adunări se va efectui prin învătășii ce se vor trimite fiecărui subscrișilor de acție, iar adunarea generală se va vesti mai târziu, pe lângă respectarea §. 154 din legea comercială. Subscrierea în prospect, în caz de lipsă încă întregite recipisat învătășii. La adunarea generală au drept a participa pe semnatori, care au solvit rata la de 10% și taxa de înscriere după fiecare acție semnata. Fondatorii pe baza § 183 C. com. își susțin dreptul a deștinați direcțiunea pe primii 3 ani, dar vor fi îndatorati a și depune sezoata la adunarea generală, spre a se pute căștiga absolutul. Întrucât adunarea generală nici până în 2 luni dela terminalul încheierii subscrierilor nu s'ar ținé, semnatorii acțiilor pot pretinde restituirea întregilor sume solvite, fiind fondatori pentru toate soldarmitele ră-păuzătoți. Toate corespondențele și înrebările obvenind, precum și remiterile acțiunilor cu bani încasați, au să se adreseze la membrii fondatori: Pasa On. Domn Ioan Pepa, în Buzias.

Buzias, în comitatul Timiș, la 5 August st. n. 1900.

Ioan Pepa, protopresbiter în Buzias;
Ioan Nedeian, avocat în Buzias;
Dr. Pavel Jurma, avocat în Buzias;
George Lupșia, preot în Blajova. (Și încă 20 iscălituri.)

Roada câmpurilor în est-an.

Dările de seamă, sosite din toate părțile țerii la ministerul ungureac de agricultură, de la raportorii economici, arată că starea séménaturilor a fost următoarea în cea din urmă tréime (20—31) a lunii Iulie.

Caldurile arzătoare din ultimele 10 zile ale lunii Iulie, au făcut mari pagube. Toate spicoasele și așa zicând peste întregă țeara, au suferit din pricina acestor călduri nesămuite, și anume așa de mult, că și grâul și săcara și orzul și ovésul, în foarte multe părți, au respătat cu mult mai slab pe economi, decât dacă nu le pârliau aceste călduri. Au perdut toate și în bunătate și în cătățime. Din știrile raportorilor economici reiese, că peste tot roada anului de față a dat mai puțin și decât se aștepta, deși se aștepta să fie numai mijlocie.

Grâul, de toamnă și de primăvară, séménat tot cam pe aceeași întindere, ca anul trecut, a dat anul trecut 38¹/₂ milioane măji metrice, dar 'estan abia dă 36¹/₂ mil., deci cu două milioane măji metrice mai puțin, iar în ce privește bunătatea încă cu 15—20% mai slab ca anul trecut.

Săcara a fost séménată pe mai puțină întindere ca în alți ani, și și cătă s'a séménat, a adus mari desamăgiri economilor atât ca bunătate, cât și ca cătățime. Întregă roada săcării se poate numi abia o mijlocie slabă. De tot sunt doar' 10¹/₃ milioane măji m. de săcără, față de 12 mil. din anul trecut. Ba nădejdiile legate de săcări sunt la sfârșitul lui Iulie cu 80.000 măji m. mai slabe decum erau la mijlocul lunii.

Orzul de toamnă încă a dat napot în prea multe locuri. Va da cam 6-3 măji m. de juger, de tot cam 11-3 milioane măji față de 13-41 mil. din anul trecut, deci și aici o scădere mare. În părțile muntoase orzurile erau (la finea lui Iulie) în secerare, mai „la țeară” în imblătire. Cea mai dureroasă desamăgire în orzuri au avut-o

mai ales cei din ținuturile unde puseau mult orz pentru producția de bere.

Ovésul n'a avut nici el soarte mai bună. A fost pârliț și el réu de căldurile din Iulie, dar' l'au stricat tare și furtunile, iar-colo grindina, așa că roada lui în țară se poate socoti în parte mijlocie, în parte slabă mijlocie. Va da puțin peste 6 măji de juger, de tot: 10-28 milioane m. m. față de 11-79 milioane m. m. din anul trecut.

Cucuruzul a fost și el împedec în desvoltarea sa și în formarea boabei, prin prea arzătoarea uscăciune. Pe alocurea a avut de urmare aburcirea și uscarea frunzelor. Ploile parțiale căzute cătră capătul lunii pe iulie, au mai înviorat cucuruzul, dar o roadă bună se poate nădăjdi numai dacă timpul îi va fi priincios mai ear de-acî lucolo.

Gruppele (cartofii, grumpilele, baraboii) au dat tot nădejdi bune, dar' uscăciunea timpului, de care vorbim, apoi ivirea de felurite insecte (goange) stricăcioase lor, putrăjunii și peronospora, — toate la oală pe multe locuri au făcut pustiiri în gruppele. Ploi noue pot însă îndrepta bine grumpilele târziu.

Séménaturile de grădină, păstăioșele și curechiurile, numai pe alocurea au putut trece cu pace peste arștele ce le atinseră. Varza mai e stricăță pe multe locuri de insecte păgubitoare.

Hămeiurile sunt hămesite réu după ploaie. Ca să se îndrepteze, au trebuință de apă. Cele timpurii au fost culese, dând rod slab.

Încl și cânepa stau mai bine. Încl peste tot, cânepa în parte.

Tutunul a fost oflit réu de secolă. Pe alocurea furtunile i-au depicac foile și așa l'au scăzut în bunăstare.

Napit de zahar și de nutreț au pcartă doar' cei mai bine căldura, — dar' o ploaie bună i-ar ajuta mult și pe ei. Pe iulie-colo îi strică insectele rele.

Luțerna și trifoiurile au dat în cositura a doua și a treia numai mijlociu, pe alocurea slab, dar de calitate bună.

Pășunile au fost, pe cele mai multe locuri, prefacute în vetre plășuve de cătră ferbințele zilelor din luna Iulie.

Vilele dădeau nădejdi mijlocii și slabe, iar' furtunile și timpul aceste le slăbesc din ce în ce. Peronospora și rugina s'au ivit pe multe locuri. Stropitul urmează, și ele totuși vor fi în parte multămitoare.

Poame sunt puține în țară, și nu mai în unele părți ale Ardealului roada pomilor atinge măsura mijlocie.

Învătășura ce trebuie să o scoatem din aceste știri despre starea roadelor câmpurilor, este: Ca bunii nostri economi, și nu aterge iute-iute la țirg cu fiecare ferde-lăș de grâu ce au imblătit, vinzându-l cât de ieftin, ci să se silească fiecare a-și ține cât de bine grâul, căci poate ajunge mai în iarnă ori spre primăvară la mare căutare, cu preț cu mult mai bun, ca prețurile de batjocură (1 fl. 35 cr. l.), ce se dau acum pentru el.

La bursă (marele țirg) din Budapesta, au și început a se ridica prețurile bazinelor, și ele, după toate prevederile, se va ridica tot mai mult. Dacă noi grăbim acum cu vinderea, pe când vor fi prețurile bune, nu vom mai ave ce vinde, ci vom cumpla noi atunci — scump!

Dr. Ioan David.

Un fior ne străbate pe toți câți l'am cunoscut și plini de jale ne întrebăm: ce a putut să se petreacă în sufletul lui, ce catastrofă a deslegat glonțul stingând viața unuia dintre cei mai falnici fi ai Munților-Apuseni!?

Tiner, care abia terminase studiile, și deja ajunge la o frumoasă poziție socială: secretar al „Albinei”, adorat de părinții, surorile, frații și numeroasele sale rudeni și desmierdat, așa zicând, de societatea sibiiană în care trăia, Ioan David își curmă frul vieții în cea mai frumoasă vârstă: la 28 de ani... În preseară petrecuse vesel într'un cerc de prieteni și dame din elita sibiiană. A doua zi dimineața este găsit scaldat în sânge. Lângă el revolverul. Părea un braț nostogolit din vârful munților

Trebue o tragedie mai sgudivitoare?

Și toți caută cauza intimă a tragediei, căci desigur, o furtună mare se petrecuse în sufletul nefericitului tiner, patimii l'au muncit de mult, i-au luat seva de viață, l'au împins la deszădejde și l'au făcut să uite de tatăl său, cărui lumina ochilor i a fost, de gingașele sale surori, aceste podobe ale Munților-Apuseni, să uite chiar pe fratele său din apropiere, care și face voluntariatul în Sibiu... Să uite suprema datorință: să dea rațiunii ce cu drept cuvânt aștepta dela el, o viață plină de rod și Motilor d'acasă scut puternic să le fie cu mintea sa luminată și cu inima sa plină de dragoste!

Ce s'a petrecut, Doamne! ce s'a petrecut în sufletul lui, să-l faci să uite toate acestea și durere nemărginită și doliu imens să arunce în Munții-Apuseni, căci aproape nu este familie mai aleasă în țeara Ianului, care să nu fie înrudită cu David de la Bucium?!... Abia s'au uscat lacrimile ce Motii au versat pe urma lui Ioan Macaveiu, o floare a tinerimei române, și eată, alt vlăstar scump s'a rupt.

Despre sgudivitoarea dramă ni-se urmează următoarele:

Ioan David petrecuse seara în societatea d-lor Dr. L. Ciato, Dr. Rozványi, Petre și Dr. L. Parasca, precum și a câtorva dame. Era de o rară veselie, aproape excentrică veselie, care nu putea să covârșească însă dispoziția sa fundamentală: melancolia. La un moment dat spusese chiar: „Tot ce regret este, că trăiesc”!... Dar nimeni din medietate nu atribuia vre-o importanță deosebită acestor cuvinte. Petrecerea se prelungie până peste miezul nopții... La despărțire repetase eară, către o doamnă, că ce-o are de a trăi. S'a dus apoi acasă, unde, după ce s'a desbrăcat, și-a tras un glonț drept în inimă. Dimineața femeia, care-l îngrijia casa (în edificiul „Albinei”), a dat alarma și pe la orele 7 în tot orașul se știa despre tragicul sfârșit. Cadavrul a fost dus îndată la casa rece din cimitir. Directorul „Albinei”, care este în concediu la Franzensbad, precum și părinții au fost înștiințați telegrafic. În oraș casul a produs o profundă emoțiune.

Noutăți

Arad, 17 August 1900.

Aniversarea nașterii Majestății Sale în diecesă Aradului. Din vechitului aniversării a 70-a a nașterii

Maj. Sale Monarchului nostru, Prea Sfinția Sa Dl. Episcop diecesan Iosif Goldiș, cu data 6 August n. a. c. a trimis un cerculariu către toate oficiile parohiale și protopresbiterale din eparhia Aradului, dispunând, ca: în urma diferinței mai noue de calcul între calendarul Iulian și Gregorian, serviciul divin dogologic obișnuit a-se ține la aniversarea nașterii Prealuminatului și gloriozului nostru Impărat și Rege Apostolic Francisc Iosif I., să se celebreze de aci înainte, pentru susținerea și mai departe a uniformității în toate bisericile, în aceeași zi, la 5/18 August, osebii ori precedat de utrenie și liturgie după obiceiul locului.

Ziua Impăratului în Arad. Măne (18 August n.), din prilegul aniversării 70-a a nașterii Maj. Sale Monarchului, în biserica catedrală din Arad se va ține serviciu solemn divin. Va pontifica Prea Cuvioșia Sa părintele vicariu Vasilie Mangra, cu cuvenita asistență. După rugăciunea de dimineață va urma liturgia, apoi Te Deum pentru sănătatea și îndulțirea viață a Majestății Sale prealuminatului nostru Monarch.

Iubileul de 70 ani al Monarchului. Măne, 18 August n., M. Sa Monarchul împlinește 70 ani ai vieții. Din acest prileglu I. P. S. Sa arhiepiscopul și mitropolitul Ioan Mețianu a adresat către oficiile parohiale din arhidieceza Transilvaniei o circulară, prin care ordonă a se servi aniversarea a 70 a a zilei nașterii Monarchului nostru ca îndoită evlavie și solemnitate; ear' acolo, unde din cauză schimbării calendaristice, care a mutat praznicul „Schimbării la față” pe altă zi, nu s'ar întruni în număr mai mare la biserică, poporul fiind împraștiat pe la lucrul câmpului, acolo să se repetase și a doua zi, Duminecă rugăciunile pentru Majestatea Sa.

† I. D. Ioneseu, vechiul artist cântăreț, bine cunoscut prin toate părțile locuite de Români, care a făcut furori și prin părțile noastre cu „Cucoana Chirița”, a încetat din viață la 13 l. c. n. la Sinsia.

Talent viuros, un tenor excelent, umorist de frunte, a delatet publicul de prin orașele României până în timpul din urmă, deși era aproape de 60 de ani.

El moare sărac, aproape părăsit, — dar nu va fi uitat de cei ce l'au cunoscut și l'au admirat.

O rectificare în numărul 132 și 137 al „Tribunei Poporului” a tractat „Un Seleușan” afacerea „pocățiilor”. I-s'a dat loc, căci aducea casuri singurătate „de pocărire”, care erau de interes obșteasc, căci e bine să fie cunoscute pornirile acestor nenorociți rășciți.

Însă la călășul corespondenței erau și niște pișcături veninoase, care atingeau pe unul dintre preoții din Seleuș, adecă pe părintele Ioan Șerădan, pe notariul comunal, adecă pe domnul Teodor Crișan și pe învățătorul cu 8 clase, adecă pe dl Romul Popoviciu. Revisorul corespondenței, preocupat de partea cea obștească a corespondenței, a trecut cu vederea aceste pișcături, mai ales că cei pișcați nu erau atinși cu numele. Adecă șire'ul corespondent și-a știut vîrta marfa veninoasă prin ciurul revisorului. Regretăm acest incident.

Domnii Ioan Șerădan, Teodor Crișan și Romul Popoviciu ne trimit o întimplare lungă-lungă, în care întore foita și face catastichul cel bogat al faptelor părintelui Z., care ar fi pricina „pocățismului” în comună.

Nu putem da loc acelu corespondenței, căci nu voim să dăm o atare iconă despre un preot. De este vinovat, om fiind și el, lege avem, după care să se judece. Cereți dela mai mari împlinirea legii, dar nu cereți să terfelim tagma preotească...

Domnul paroch Ioan Șerădan, dl nartar Teodor Crișan și dl învățator Romul Popoviciu, fie liniștiți, că lumea îl cunoaște de omenii lui Dumnezeu și n'au trebuință

de scusă chiar față de dl Z., care de,.... părătele noastre.

Credem a fi dat prin aceasta perfectă satisfacțiune celor atinși în Nr. 137 al foii.

Noue procese de presă. După-cum cetim în numărul de Joi (3/16 August) al „Tribunei” din Sibiu, dl Andreiu Baltez, redactor responsabil al „Tribunei” și dl Iosif Marschall, conducător al „Tipografiei”, au primit Mercuri (2/15 l. c.) citație, prin care acendol sunt poțiti a se prezenta Vineri, 17 August, la judele de instrucție din Sibiu, pentru a li-se lua interogatoriul într'un nou proces de presă intentat „Tribunei” pentru agitație. — Ear pe ziua de 22 August n. dl A. Baltez e citat și la judecătoria cercuială din Sibiu, unde i-s'a intentat și „Foi Poporului” două procese de presă, pentru comunicate aparute în Nr-ii 20 și 21 din anul acesta al cumitel foii.

Tăcerea adăncă a ziarelor mari ungurești, asupra celor petrecute la congresul internațional studentesc din Paris, după ce înainte de congres se lăudau că merg în fața unei sigure biruințe, se explică prin câteva frase, pe care le spicim dintr'o gazetă provincială, care n'a mai putut să și înghita amărăciunea, și isbucnește: „Tinerimea maghiară a suferit o înfrângere rușinoasă”; „Românii vorbesc excelent franța zeste, între Maghiari nici unul nu s'a găsit, care să fi știut să ține un discurs în franțuzeste”; „președintele grupului valah reprezintă totodată și asociațiunile studenților (români) din Ungaria”; „când valahii au făcut, plângerea, că Lucian Bolcaș studentul valah, a fost eliminat dela Orade, au prezentat aceasta ca o persecuție politică. Din partea maghiară răspunsul a fost atăta: „Nu este așa”! Dar cum este, nitaeni n'a spus-o”.

Ear conclusia dureroasă pentru nobilită cu „diszmagyar”, a fost spusă de președintele congresului, Effisio: „Membrul congresului considerat pe Români nu numai de prieten, ci chiar de frați”.

„Budapesti Hirnap” ar pute să ne spună: oare acum cum stăm cu biruința sigură?

Dacă esită, vom mai spune-o noi.

Iubileul catolicilor unguri. Deja din 1/14 l. c. s'au început sărbările jubileului de 900 ani al catolicismului în Ungaria. Centrul sărbărilor este Strigoniul, dar' ele se fac și în alte orașe și centre catolice. Sărbările durează mai multe zile în Strigoniu a fost inaugurată în aceeași zi statuia Trinității. Cu acest prileglu primatului Vaszary a primit pe membrii capitolului din Strigoniu, comunicându-le un decret al papei, prin care toți aceștia sunt numiți prelați și protonotari, titlu ce-l vor avea pe viitor toți canonicii din Strigoniu. La sărbarea din Strigoniu au luat parte ministrii Széll, Wlassic, Lukács, Darányi și Ploz.

Noul deputat dela Tapoleza. Marți, 14 l. c. n., s'a făcut alegerea de deputat diețial în cercul Tapoleza, în locul răposatului Mósy Antal. Alegerea s'a terminat noaptea târziu și s'a ales guvernamentalul Hertelendy Ferencz cu 1393 voturi față de candidatul partidului popular, Abaffy Emil care a intrunit numai 874 voturi.

„Asociațiunea” la Băile-Herculane. În sensul §§ lor 23 și 26 din statutele „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”, se convoacă adunarea generală ordinară a „Asociațiunii” la Băile-Herculane, pe zilele 9 și 10 Septembrie st. nou 1900, pe lângă următorul program: Sedința I: Duminecă, la 8 Septembrie st. n. 1900. la 11 ore înainte de amiază. Ordinea de zi: 1. Deschiderea adunării generale; 2. Constatarea delegațiilor prezente; 3. Raport despre activitatea comitetului central în anul expirat; 4. Alegerea comisiunilor: a) pentru examinarea raportului general; b) pentru examinarea rațiociniului pe anul 1899 și a proiectului de budget pentru anul 1901; c) pentru studiarea proiectului de regulament despre înființarea secțiunilor științifice și literare, înainte spre aprobare; d) pentru înscrierea de membri și încasarea taxelor. 5. Propuneri eventuale. Sedința II: Luni, în 10 Septembrie st. n. 1900, la 10 oare înainte de amiază. Ordinea de zi: 1. Raportele comisiunilor exmise în ședința primă; 2. Propunere relativ la inactivarea secțiunilor științifice și literare; 3. Fixarea locului pentru proxima adunare generală; 4. Dispozițiuni pentru verificarea proceselor verbale; 5. Închiderea adunării generale. Disertațiunile se vor ceti în o ședință spe-

cială, ce se va ține Duminecă, în 9 Septembrie n., la oarele 3 p. m. Se observă, că eventualele disertațiuni și propuneri au să fie prezentate în scris preșidiului Asociațiunii (în Sibiu, Strada-Moril Nr. 8) cu 8 zile, ear eventualele interpelațiuni cu 3 zile înainte de adunarea generală. Din ședința comitetului central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”, ținută în Sibiu, la 9 August 1900: — I. M. Moldovanu m. p., președinte; Nicolau Tojan m. p., notar.

„Vatra părăsită”, este titlul celei mai noi nuvele din popor, datorite d-lui Ioan Slavici. Atragem atențiunea publicului cititor asupra acestei valoroase scrieri a celui mai distins prosator român.

Se găsește de vânzare broșura apărută în editura tipografiei „Minerva” din București, într'o elegantă formă, în Arad la librăria Klein.

Rodul prunelor și al viilor în România. Anul acesta — spune „Amicul Agricultorului”, rodul prunelor este considerabil de mare. Prunii se rup de multul rod ce poartă. Am văzut pruni rupți și despicăți astfel, încât sunt expuși periculiunii în anul viitor. De ce? Fîind-că nu îngrijim de bieții pomi și ei ne dau fructe în anii buni atâtea, încât se rup. De ce când sunt atât de încrecați de rod nu-i rărim? Și rodul ar fi mai bun și nici pomii nu s'ar rupe.

Ca și pentru plantațiunile de pomi roditori, anul acesta va rămâne memorabil și pentru producățiunea strugurilor în România. Mai toate viile, până și unele slabe și rău tratate, sunt pline de rod.

Stipendii. Consistorul diecesei Aradului publică concurs pentru 4 stipendii à 400 coroane din fundațiunea „Elena Ghiba-Birta”. Petenții vor avea să dovedească cu documente autentice: 1. Că sunt născuți în comitatul Arad, Bihor, Bichiș sau Conad, din părinți de naționalitate română ori greacă și de confesiunea gr. or., cu conformarea parochului competent, că și de prezent aparține atât petentul, cât și părinții la biserica gr. or. română. 2. Că sunt săraci. Atestatul de paupertate să fie subscris și de preotul competent, în cas de înrudire cu petentul — de protopresbiterul concernent. 3. Progreul făcut în anul școlar expirat 1899 și 1900 prin testimoniu școlar, și purtarea în biserică prin atestat special de la catechetul școlii, ce a frecventat-o. 4. Sunt sănătoși la corp, prin atestat medical. 5. Școala și locul, unde voesc a-și continua studiile și dacă mai au și alt stipendiu. 6. Petițiunile să fie înaintate la adresa Venerabilului Consistor gr. or. român din Arad până la 13/25 August 1900.

ULTIME ȘTIIRI.

Trupele aliate — în Peking.

Colonia, 15 August. „Kölnische Zeitung” are știrea, că trupele marilor puteri au ajuns deja la Peking. Chinezii fug din capitală cu grămada. Îndărjitul prinț Thuau și ceilalți conducători ai Boxerilor au părăsit deja Peking-ul.

New York, 15 August. Din isvor acreditat i-se anunță lui New-York Journal, că trupele aliate Lunia trecută au năvălit în Peking. Reprezentanții de acolo ai puterilor străine sunt salvați și se află sub scutul armatei.

Colonia, 15 August. Vice-regele Li-Hung-Chang a sfătuit pe Impărăteasa chineză, ca să nu împiedece întrarea trupelor străine în capitala Chinei.

Poșta Redacției.

Dr. Șt. P. Lugoș. Unde dai și unde crapă! Pentru despărțământul Asociațiunii din Caransebeș sare reuniunea de cântări din Lugoș?

Editor: Aurel Popovici Bareianu. Red. respuns: Ioan Russu Șirianu.

Avis! Rugăm pe toți abonenții foii noastre, cari sunt în restanță ori nu și-au reînnoit abonamentul, să grăbească a-și achita datoria. În caz contrar li-se va întrerupe trimiterea pe mai departe a ziarului.

Administrația.

Noua „Revistă Română”. Nr. 15 de la 1 August 1900 are următorul sumar: Cronică politică: C. B-Motru. — Cătră un nou ideal și o nouă umilință. — Literatură și filologie: Pompiliu Eliade. — Viața și scrierile lui G. L. Frollo. Jean Bart. — Diatr'un jurnal de bord. (Tipuri marine). — Folclor: I. Aureliu Candrea. — Caloianul. — Note și discuțiuni: Ștefan I. Răsnovanu. — Psihologia artistului dramatic. (Anchetă asupra artiștilor de la Teatrul Național). D. Gusty. — Aniversarea

lui Paulsen. N. Maneagușiu. — Ceva de-pro psihologia poporului român. — Mișcarea literară și științifică: A. D. Xenopol. Principiile fundamentale ale istoriei. — D. Nanu. Nocturne (poesii). — Dr. Augustin Bunea. Episcopul Ioan Inocențiu Klein. — Dintre imitațiunile lui Ioan de la Buccia. — Emilia Cioran. Căstoriile patriarhului Macarie de Antiohia în țările române. — Notite bibliografice. — Suplimentul I: Chestionar privitor la psihologia poporului român. (Răspunsuri de: căpitan Emanuel, Părăianu, Avram Corcea, Nepo, Nicolae Maneagușiu, E. P. B., Adriana Podol, locot. I. Achimescu) — Reviste străine despre România. — „Revista maritimă”. Suplimentul II: Casierul public (novelă de Ioan T. Neagu. — Elocința militară, (conferință ținută la cercul militar din Craiova la 15 Martie anul curent) de căpitan Emanuel Părăianu.

Banca generală de asigurare mutuală. „TRANSILVANIA“

428 13-59

IN SIBIU.

asigurează pe lângă cele mai favorabile condițiuni:

1. în contra primejdiei de foc și de exploziuni; clădiri de ori-ce fel, mărfuri, produse de câmp, mobile ș. a.;

2. pe viața omului în toate combinațiunile, precum: asigurări de capitaluri în cazul morții și pentru terminuri fixate, de zestre și de rente.

Dealușiri se dau, și oferte de asigurări se primesc din comitatele: Arad, Bichiș, Bihor, Oărnad, Caraș-Severin, Timiș și Torontal

Agentura principală din Arad.

Strada (Széchenyi Nr. 1. casa dlui avocat Dr. Virgil Bogdan etagiul II.) precum și prin agenturile cercuale și speciale.

Deposit mare

de îmbrăcăminte pentru bărbați tineri și prunci

NEUMANN M.

în Arad

colțul vis-à-vis de „CRUCEA ALBĂ“

477 1-

Prețuri fixate.

Comande după măsură se execută solid și prompt.

Banca generală de asigurare mutuală. „TRANSILVANIA“

428 13-59

IN SIBIU.

asigurează pe lângă cele mai favorabile condițiuni:

1. în contra primejdiei de foc și de exploziuni; clădiri de ori-ce fel, mărfuri, produse de câmp, mobile ș. a.;

2. pe viața omului în toate combinațiunile, precum: asigurări de capitaluri în cazul morții și pentru terminuri fixate, de zestre și de rente.

Dealușiri se dau, și oferte de asigurări se primesc din comitatele: Arad, Bichiș, Bihor, Oărnad, Caraș-Severin, Timiș și Torontal

Agentura principală din Arad.

Strada (Széchenyi Nr. 1. casa dlui avocat Dr. Virgil Bogdan etagiul II.) precum și prin agenturile cercuale și speciale.

Se caută un învățăcel

pentru prăvălia de Coloniale a Domnului

Daniel Radivoevits în Bozovici,

care se primește imediat, sub condițiuni

favorabile.

472 3-3

Imprumuturi ieftine pe amortisație

Recomand în atențiunea on. proprietari de pământ și proprietari de case în Arad-centru, că prin mijlocirea mea pot obține până la cele mai mari sume și pe lângă condițiuni foarte favorabile

imprumuturi ieftine amortisabile cu amortisație de 15-50 ani.

Nu comput înainte nici un fel de remunerație, convertesc datorii vechi, de asemenea la dorință anticipez de la mine cheltuețile de intabulare.

Provocându-mă la faptul, că de mai mulți ani la foarte numeroși inși i-am împlinit spre cea mai mare mulțumire a lor trebuințele de imprumuturi, rog cu toată stăruința pe on. domni proprietari de pământ și proprietari de case, ca în propriul lor interes cu deplină încredere să se adreseze mie cu afacerile lor de imprumuturi.

Imprumuturile sunt pe camete de 4% 4 1/2 și 5%

pe lângă amortisare corespunzătoare din capital

Institut de imprumut pe imobile și moșii 453 13-13

Szűcs F. Vilmos

ARAD, Fă-ut Nr. 5, vis-à-vis cu moara Széchenyi.

Răspuns se dă numai dacă la întrebările ce se fac se adună și marcă poștală.

Institut de cură,

deschis de dimineața dela 6 ore până la 7 ore seara

(abstrăgând orele dela 9-11 în. am.)

La dispoziția publicului stau următoarele mijloce de leuire:

Scaldă în lumina electrică:

1. Reumă, podagră, aprindere de nervi (ischias), dureri la coaste și la față, nevralgia, aprindere de pelița peptului și a foalelui, otrăvire cu metal (argint viu, zinc, argint, plumb).

2. Morburii de sânge (cu ajutorul curei de mercuriu și iod), îngrășarea peste măsură, grăsimea de inimă, aprindere de pelița rinichilor, boală de zahăr (diabet).

3. Anemia, nevrastenia (slăbirea nervilor), nervositatea.

4. Morburii de piele învechite, scrofule, luparea etc.

După felul boalei, scaldă aceasta poate fi urmată de leuirea cu apă rece, de masaj sau împachetare. — Întruințarea odată costă: 1 fl. 25 cr.; 15 bilete: 15 fl.

Camere pentru inhalație, după metoda dela Gleichenberg Ems, pentru aprindere acute și învechite de gâtlee, de plumăni, cum și pentru dilatare de plumăni și astmă. — Întruințarea odată costă: 75 cr.; 15 bilete: 9 fl.

Cura cu apă-rece. Întruințarea odată: 60 cr.; 15 bilete 7 fl.

Gimnastica svedeză pentru întărirea reconvașenților cu musculatura slăbită, pentru întărirea băieților și a oame-nilor desvoltați, cari sufer de morburii de inimă și de strim-tarea coșului peptului.

Taxa lunară dela 10 fl. în sus, după-cum e felul casului de boală.

Fie-care bolnav se bucură de căutarea ce i-o prescrie medicul său propriu, sau după sfatul ce însumi i-l dau. Ori-ce îndeplinire a curei se întemplă sub veghierea mea personală.

Dr. A. HECHT, 450 22-22

Arad, strada Temp'om, palatul Minorităților. Telefon: Nr. 270.

Cel mai mare deposit
de confecție

STERN M. A.

mantele; gulere, mantletturi și tot soiul de îmbrăcăminte pentru
dame

Arad, piața Andrassy.

478 1-1